КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Шинара, 7 февраль 1970 шу. № 16 (4069). Мах 2 кап.

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕН3

Большевистски парти хьаяро хьайиллар российскин дунен халкъашта юкъерчех болх-лой боламера керда этап. Пролетариатага эгара хьалха кхачар ше социальни мукъа-яккхара тlехьа цо кердача хьалашка лоат-табеча къовсама толамца хьалхле лелае могагlдола организаци.

(«В. И. Ленин ваь 100 шу дизарга» ялча КПСС ЦК Тезисаш тlара).

АГРАРИН ДЕШАХ ДОЛА ЛЕНИНСКИ ТЕТРАДАШ

В. И. Ленина сочиненеш 55 томах латтача бизнеча Гулламе дlа-тlатоха яцы а массеах том арахецам я КПСС ЦК-ара марксизма-ленинизма институт.

Политически литература Издательства хlанз арахец «В. И. Ленин. Аграрин дешах дола тетрадаш» яла института кийчъеь том. Цу тlа я Малхбузен Европе уст. къашарчех Америка Вlашагlкхийттача Штаташкарчех капиталистически юрта боахама анализ яра, Россе юрта боахаме капитализм дегlабалара аграрин дешашарча буржуазни нагlйбуржуазни теорешта, реформизмагlен ревизионизмагlен оча критикаца хетадьеча В. И. Ленина балхашта боагlаш дола кийчеш материалаш. Уж материалаш Institutionalиа производственно я, бешахча lилмаш мокха я, аграрин дешах болча марксистско-ленински хьехама керттера положенеш дlахоачаеньеш дегlайовлаеш.

Цу книжкана юкъейоача материалашта чулоаш 1900 шерагара 1916 шерага кхоачалца бола ха. Цуна юкъедигlа дуррага документаш Ленина автографаш я. Дуккхьамха хенатахош да дийтта документ.

Кастта арадагlа «Россе капитализм дегlаяр» яхача книжкана кийчьеь материалаш.

(ТАСС).

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГlАЛ—ВАЙ БАЙРАКХ

Ди массаеш дола гаргадоаш вайна сийлах-доккха Цlой—В. И. Ленин ваь 100 шу дуза ди. Цу доакхе Цlейна лакхадера вай хайчарча хана дукхача вlашаъй уйла я доагдагlа. Советски халкъо толамца кхоачашду Ленина васетташ. Ах бlаь шу совгlане хана коммунистически парте хьалхедеца Ленина хьийхача тайпара дола вайхьар къадаш хьабоагlа вай Даьхен къахьегамаш. Цlаьнха я дергбоацама цун хьехаме сийдабоаш коммунизмага бода никъ.

Октябрьски революцена кертгlдаьнача доккхийча исторически lалама цlи да СССР халкъий доттагlал. Советски Союза халкъий доттагlалла лара еллар, из дlадалалар, lилманца бакъъе пертен Советски пачхьалкхен къаман политикий кийчъяр Ленин ва. Ленински къаман политика вай пертe мийса чеккхьенгара йиш эмийтай истера чухь эттара хьалха дунен тlа эттара дуьнагlа къаман дакъача мехкал цlахьаьнe къаман дош толамцi кьосттадe.

Ленински къаман политика бертатс хьенана я вай республике а. Пачхьарa эхьаьнаь цlаьматтен хий колайоацу а доцаш хинад Нохч-Гlалгlай халкъ. Тахан Нохч-Гlалгlайче йоаха промышленности механизироване кертбоаланал, хlаьта мишта дегlаена культурен йола республика я. Вай мехка доргиане къаман искусствоце маргlалгlеина хlама да ца.

Дукхача къамех бола нах ба вай республике бахаш. Цхьа ден санна, барт тайна ба уж. Буацe лотт тайп-тайпара боле а цlа я цар уйлаш, цхьа гlулакхш дl цар кхоачашдеp. Республикер хlана хала да тайп-тайпарча къамех бола нах юкъе боацаш бола коллектив лоа. Масала, хьоадергьа вай Сунженски районера «Коммунизмага бода никъ» яра колхоз. Цига хьанала къахьегаш ба 23 къамах нах. Цераа юкъе ба эрсий, гlалгlай, нохчий, хlерий, эрмалой, чарсий, украинцаш, корейцаш, цыганаш, кхыбараш. Колхозе партийни комитета дlйаи байхьa къамий доттагlал чlоаргlдара. Цига вlашагl а ола болх беш я доттагlален совет. Цун балха юкъе ше ш. дакъа лоац политинформатораш, агитатораш, пропагандисташ, лектораш. Цар кестта Ленински къаман политикина лекцеш еш, беседаш ю. Агитколлектива юкъе ба эрсий, нохчий, гlалгlай, кхыбараш. Цар массанхьа юкъе шоаш бола бола къетама бола дlадонe шоай лелча меттала бу.

Дукхача къамах латтш я Грозненски районерча № 3 йолча семий-боацадерий хозова коллектив а. Эрсий, нохчий, гlалгlай, гуржий, белорусаш ба уйлаe цхьана къахьегаш. Балхах мукъа хена уж цхьана театре, кино уд, лоаттаха ядача республикашка экскурсеш ю, Грознерча промышленни предприятий коллективашца бувзабам болх тlахьежаш.

Цхьа кьамех бола тайп-тайпарча партийни организацеш санна, лакхадеш партийни ва. Цар хьалхашка латтача керттерча дехарех цlи да ленински къаман доттагlал чlоагlдар. Кхетамца пайда эца беза цу бола ерригача формех. Къахьегамхоашта интернациональни кхетам балара бола дешаш часть-часте дуаца деза перте горкомий, райкомий бюро заседанешка, лаха оза из бола тоабера керда формаш. Дукхагlа вlашагlхетаца оза доттагlален сийреш, теоретически конференцеш, тlаман къахьегамаш ветеранашца вlашагlкхетараш, сийлен меттигашца гlолла оц йола лоэдаш, мишта эш а. Леррlaме да хlара производственни коллективе из болх кхетамца вlашагlхетабенияр. Къахьегамца чlоаргlду доттагlал.

Чlоагlа терна а оза республика школашка, лакхарча дешара заведенешка интернациональни кхетам балара болх тоабера.

Хlанз ленински юбилейна кечъяделлаш лерахlаме да партийни комсомольски дешара системе къамий политикаш йола ленински теоретически тlехьале lомаер.

Къахьегамхоашта интернациональни кхетам балара даькъе доккхий дакъераш хьалзашка летт литературан искусствен белхлошта, культура учрежденешта.

Ленински къаман доттагlал — из вай пачхьалкхен бахаргбоаца низ ба. Тахкамах чекхдьена, бебелат санна чlоагlдена дlаэттад из. Вай сийлан дехкар да советски халкъий доттагlал дlаэ кхы а чlоагlдар, хердаер юкъе а кхуэлеш, из цо хаддаш дегlаякхуэлар.

В. ГОМУЛКА ЮБИЛЕЙЯ СИЙНА

Советски Союза Польски Халкъа Республикаш халкъашта юкъера вежарамха дола доттагlалла цхьайа леладу гlулакххаш дегlадоаладера,* мамара социализм чlоагlъера карагlдаьнна доккхий хlамаш, дунен коммунистически болаше дукхача шерашка хьийпре дакъа лоацаш хилар белгала а даккхаш, вайча дийнахь ден хlоавзткъе пхеъ шу дизарца дуздения СССР Лакхехьарча Совета Президиумо Ленина орден сийнай ПОРП ЦК Хьалхарча секретара йlяхъост Владислав Гомулкина.

Вайча дийнахь ден 65 шу дизар деваьала душаш новвъестага В. Гомулкага телеграмма яхийтай Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумой Министрий Советой. Чlоагlа укхацlена волаш вахар а бола тlа керда толамаш дахар а лоаш лоаца боаккха цунна.

КПСС ЦК-ас ФКП XIX СЪЕЗДАГА ДАХЬИЙТА МОАРШАЛ

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето дlайза моаршал дахьийтад вежарашка йола Французски коммунистически парте XIX-ча съездa делегаташка а Франце беррига коммунисташка а.

Моаршал тlо белгалдоаца, французски коммунистически парте организоваьнни идеологически чlоагlъенна шийн аргlмарча съездага яр. Франце болхлой классан беррига демократически наха юкъера шийн сий паладенар дlа а къокхаш.

Кlоарга интернациональни парти а йолаш, ФКП-ас дуец, хадденза лора а ду шийн халкъа къаман хьоашташ, хьинаре къовсам а лоаттабу Франце шийн лоlамера аракьера политика бахьан, мешар, дунен халкъашта юкъе зlаши мараду гlулакхаш, дерригача мешар бахача халкъашкара доттагlал дегlаделадара тlехьа. Французски компарте доккха дакъа лоац халкъашта юкъера машарц доттагlалл lаьхаде лаьрalе йола вlерамзлен система Европе къаьре тlехьарча къовсаме.

КПСС ЦК моаршал дlа белгалдоаца, пролетарски интернационализма принципашта тешаме йолча Французски компарте къахьегаш империалистски агрессорашта дукъаш ийцачьа дола къовсам лоаттабеча Вьетнама турпала халкъаца, Африка, Азе, Латински Америка мехкий халкъаца, къамаш-мукъаьдамаре балламаца цо бизза барт-цхьоагlо йолаш хилар.

Французски коммунистий съезд вул даза ди—В. И. Ленин ваь 100 шу дуза ди тlакхоачаче хань. Французски коммунистически парте ас бlаьшера исторе тешая ду марксизмана-ленинизмана тешаме хилар, из цlена хилийтара тlехьа лоаттабу къовсам бокъонца йолча революционноста лоарlамe критери эшшe хилaрги йолаш хилaран.

Французски коммунистически парте, новкъост Вальдек Роше парте латтача цун Центральни Комитета хадданза а чlоагla а къовсам лоаттабу марксизма-ленинизма, хийчьаьш дlахьаца ФКП-ас бовзаш лоархlам болаш дакъа лоацаш Москве хиннача коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъерча Совещание решенеш лерда тlа дунен халкъашта юкъера коммунистически болхлой цхьоагlо йолаш хилара тlехьа.

Шийн моаршал тlа КПСС Центральни Комитета лоа тешаме ба болча Французски коммунистически парте шийн мугlараш дlаше а идеологически организационни чlоагlдара тlехьа лоаттабеча къовсаме, дерригача демократически низаца цхьоагlо йолаш гlулакхаш леладдрен кхоттадаларам политики нотьялара тlехьа, Франце халкъе машаре хьоашташа тlехьа, болхлой классан беррига къахьегамхоашей исторически да лерхlараш—машар, демократи, социализм хьалара тlехьа лоаттабеча къовсаме чорда толамаш дахар.

НОВОСИБИРСК. Укхаза юкъмишта я В. И. Ленина цlерагlча юртбоахама lилмай Еррисоюзни академе (ВАСХНИЛ) Сибирски отделени. Цо lилман-методически кулгал дерга юртен хьуни боахама, Сибарегlарчеи Дальни Востокерчеи даьттаишта мелиораци яра доархlамегlарча проблемашта деча тохкамашта.

Огурцово поселкана юкъе Оба аьрда пахlарахьа хеалъерьа lилман центр.

Болх бе дlайолалуш я керда lилма-тохкама комплекса институтеш. Царна юкъе я юрта боахама химизаци яра Институт.

СУРТА ТlА: баьцадаарий культурашта зулаждервашца доаттабеча къовсаме дlайийна хlамаш лоравра химически биологически средстваш цхьана юкъекххьера тохкамаш деш я института эlаледа дола lилман болхло Л. Чукаева.

В. Лещинске сурт. ТАСС фотохроника.

ПЛАНАЛ СОВГlА

Грозненски консервни завода боахлоша продукцена реализаци ера январь бетта план тlехкхоачашъеш планал совгlа торгови организацешка дlаелхьайтай 4 эзар сома мах йола тайп-тайпара консерваш, сок, томат, кхийола продукци. Уж толамаш сошдоахаш бола беш я завода коллектив февраль бетта хьалхарча деношка. Завода цехашта юкъе аьрвача социалистически яхье хьехахара мотттиг лаьцай Дорошенко Николая кулгалдеча томатни цеха болхлоша. Ишта дика къахьегаш я нов. Марышкин, Каравельян керте латтача цхьий коллективаш я.

З. ДОШУХАНОВА.

• • •

А. Шерипова цlерагlча Грозненски нефтемаслозавода коллективо товарни продукци арахецаран продукцена реализаци ерен январь бетта план 104,2 процент кхоачашъеяй. Планал совгlа арахийна мехкдаьтта сийрда продукци этташ эзараш сома мехла я. Къаьстта дика къахьегарна белгалъяьннай цига из. Берамов, Марков, Прокофьев керте латтача установкий коллективаш. Цар январь бетта задани 106—107 процент кхоачашъяьй.

В. ДОТМАРЗИЕВ.

Юбилейни яхь мишта лел?

ЕР ШУ ТОЛАМИЙ ШУ ХУРГДА

КОЛХОЗХОЙ Кхоалагlча Еррисоюзни съездо юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка керда дехкараш оттадаьд. Цу съезда решенеш тlа, колхоза Хьокхамеча Устава тlа ба юрта боахам дегlабоалабара, коммунизм хьалъеча колхозий вхархой хьинар лакхдара, къахьегамхой материальни культурни хьашташ кхоачашдара никъ.

Укх шера январь бетта Цlеча Эскара цlерагlча колхоза собране тlаийцар колхоза Устав. Из тlайица дукха хе лалоахь колхоза партийни собране йийцар КПСС ЦК декабрьски Пленума итогаш.

КПСС ЦК декабрьски Пленумей СССР Лакхехьарча Совета ворхлагlча сессеи решенеш тlа кlоаргга анализ ей социалистически экономика дегlайовлаяра ерригача оагlоний, общественни производства эффективность лакхъяра никъаш къовсталаьд, юрта боахам, къаьстта хьайбай боахам дегlабоалабара юкъе инйслу кхоачамбоацараш белгалдаьхад. Цудухьа колхоза Устав дуцаш колхозий собране, КПСС ЦК декабрьски Пленума итогаш юцаш партийни собране коммунисташа, колхозхоша дог ураьтта, гlулакхаца дийцар колхоза боахама беррига доакъош чlоагга а чехка а дегlадоаладарах, колхоза материально-технически базах, хlара машинах, хlара гектарах дикагlа пайда эзара наькъаш белгалдаьхар.

Цуния дувзаденна безам ба са 1969 шера а питилетки даь шера а колхоза боахам дегlаахара кхьайола итогаш а. Дlадаха шу хала а чоалхане а дар тхона. 1969 шера хьувкъам бакхара цул хьалхарча шерачул а дикагlа агротехнически база кийчъяь йолланахь планах лаьрхlача тайпара культураш хьувкъамзар тха. Оттадь хиннача планаш кlезигагlа хьайчъар кlа, мукх, хьажкlаш. Бакъду дика хьийкъар бора, планаш гектара тlера 17 центнер мукха лийрхlача метта 28,7 центнер чъяр. генараш 15 центнер, план хиннача — 18,7 центнер.

Ялат дика цe хьувкъар бахьан долаш кхоачамхилал доакъар lалашдудаланзар. Фуна лаьрхlа дола ялат 40,6 процент, йол 67,5 процент, силос 69,8 процент мара кийчъянзар. Духхьал ахьа ча мара доакъар кхоачамхилал кийчпе вlаштlехьдаланзар. Иштта хьалашка колхоза правленен партийни организацен хьалхашке эттар кертгера ши дош: 1969 шера пачхьалкхенга ялати хьайбай продукташ йоахара план кхоачашъяра lа дакхал тоъарг, долаш хьайбаш доттъерча lалашдари.

Дика къахьийтар тха колхозхоша, механизатораша, хьайбаш леладераша. Из бахьан долаш колхозхой Кхоалагlа Еррисоюзни съезд бола беш хиллача денношка колхоза йиш дилар пачхьалкхенга масе я тайпа продукташ йоахара план кхоачашъярах хидарах рапорт даь. Планал тlея дехкар ялат, гонараш, бахчанараш, сом, кемсаш.

Доакъара гlулакх дика доацаш хьайбаш лелаедераша пачхьалкхенга хьайбай продукташ йоахара план кхоачашъяр. Хlанз хьайбашка дизза дlайхеш lа доаккхийташ я ба. Планал тlея пачхьалкхенга дехкар дулх, шура, фуаш, тха. Къаьстта бола дика бар, дlанз беш а я нов. Кусайнов Малтон Семенович заведующи йола цхьоалагlа ферма. Фуражни lаттагара юкъера лаьрхlа планах 2255 килограмм мукха боагlача 2644 килограмм шура йаккхар. Хlаьта 12 доярка хlара lаттагара лерхlаш 3000 килограмм шура йаккхар ферме. Цуберо Нина Юрьевнас, Асхабова Зинас, Велхана Хьабе ихы я дукхагlа йаккхар шура. Евлоев Солсбика Хьамзета леладаьча 250 етт болча гlулацарча доахангара lаттагара лаьрхlа планах 2552 килограмм мукха боагlача 2898 килограмм шура йаккхай.

Болх дика бир яа lуша а. Плана цхьан устагlазна тlера 4,5 килограмм тха лакхха доагlача 6,2 килограмм йаккхар, бахкача 100 жийна тlехьара 112 lахьар кхебир, хlаьта жа lуно Григорян Хачатур Белобековича — 125 lахьар.

Коа тlера оалхазараш лелаеча ферма болхлоша дахьа толамаш белгала ца даьхача даргдаш, йиане кlира котамаш тlехьара лоархlам 203 фуъ гулдир цар, хlаьта планал совгlа а дохкаш 1000 эзар фуъ пачхьалкхенна дlаделар. Уккхаза юкъа хlоагlа сийдеш я лоархlаш а я «За трудовую доблесть» яха медаль ений, дукхача шерашка деш бола беш хьайоагlа коа тlара оалхазараш леладу Пархомина Валентина Ильинична.

1970 шера культураш дика хьувкъаргйолаш но йоаца ларда еллай оаха. 2300 гектара тlа агротехнически дикагlча хана дlадийр гурахь дув ялат. Гектара 2 центнер лоархlаш оахама кlал яхийтар суперфосфат 1969 шера 1 октябре дена 20 октябрага кхачалца йолча хана. Цул совгlа дlадувча фух тохаш 30 килограмм я тессар. 1969 шера 7 ноябрь тlакхачалеь эйба аьха даьккхар бlаьсти культураш дlаювргйола 2000 гектар хула аьтта.

Укх хьатlайоагlача бlаьсти дlаюргйолча культурай фу цlендаь, дика гlаддаргхьаера тахка, l-чей 2-чей классах да. Кхашка органически удобренеш ехк, механизатораша графиках майоагlара тоаю тракторaш, тlехьаюзаш йола агрегаташ.

Доакъара гlулакх дика доацаш, юбилейни шера дукхагlа продукташ яха гlерташ бокхча фермаш бу ферма къахьегамхоаше. Шоалагlча ферма доаркаша къовсам лоаттабу укх шера хlара lаттагара лаьрхlа 3000 килограмм шура йаккхра тlехь. Январь бетта йаккхача шура хьалъеха цар шоай дош кхоачашдеш хилар.

25 январь тlакхоачаш пачхьалкхенга шура йоахара квартальни план 42 процент кхоачашъяьй, хlаьта фуаш доахара — 43 процент.

Дукха ха йоацаш хиннача шоай собране колхозаша укх 1970 шера социалистически дехкараш тlаийцар.

В. И. Ленин ваь 100 шу дуза ди тlакхоачаш пачхьалкхенга шура, дулх, фуаш доахаре укх шера план кхоачашъе, 1970 шера укх шера планал совгlа 2130 центнер ялат, хьо бlаь центнер гаргга тенараш, 271 центнер бахчанараш, 93 эзар центнерга кхоачаш шура, 368 тонн дулх, бархl бlаь эзар гаргга фуаш доха.

В. И. Ленин 100 шу дизара сийна бригадашкеи фермашкеи шерра социалистически яхь я йоаржаь, доккхий производственни толамаш даха гlерташ болх бу Цlеча Эскара цlерагlча колхоза къахьегамхоаша.

П. ЯРКИН,
Сунженски района Цlеча Эскара цlерагlча колхоза парторгни секретарь.

РЕЙД МЕХАНИЗАТОРИЙ ХЬИНАРЦА

УКХ ШЕРА пачхьалкхенга ялат доахара Урус-Мартана района кхаш леладераша тlаийцараш доккхий дехкараш да: дерригa дакхха деза ялат 30 эзар тоннага дlакхоачаде дош деннад цар, иштта бахьтокхаме дa цар кхийола юртбоахама культураш кхеара ве лерхlар я. Уж дехкараш кхоачашдара керттера дакъе лаца дезараш механизатораш ба. Хlанз lай дукха гlулакхаш кхоачашду цар бlаьстан кхашкара балхаш лерттlа чакхдахара. Тоеш я юртбоахама техникен инвентари, хlара боахаме кийчъю юртбоахама кадараш, хlаьта йолаш йолчар квалификаци лакхъю.

Ремонтни балхаш дика вlаштlехьдаьхад «Гехинский» совхоза. Боахама типовой мастерскешка долаш да механизатораша мел эша хьалаш. Хоалуш да совхоза кулгалхоша механизаторий йоакхо елга а. Иштта дешаре вlаштlехьдаргдаьар механизаторий гуйрани lанеи эвналахь ерригa тове эзаш йолча 28 тракторах хlанзле 26 трактор тоаь никха.

Мастерскешка хlанз летт тайп-тайпарча маркаех йола масехк трактор. Дlа-мха ухаш вlаши къамаьл ду мазуташа яьла комбайнеш тlакхачa механизаторашa. Цария юкъера корвачир тхона мастерской заведующи Кагерманов Сейт-lадла. Тхо шийга хаттa гlертачох кхийтача санна, юстара а ваьна къамаьл де эттар из:

— Хlара квартале тове езача тракторий, кхийолча техника план белгалъяьар оаха графика тlа,— пlелг тlахьокх цо пенах хьалтеха йоаллача каьхата йоккхачи листагахь. — Бакъда тха механизаторашa хlанз вlалле теркал а яц из. Цу графикал тхо тlехдаьна дукха хe я. Масала, ялата комбайнех хlанзле кхоъ тоаь ланай, хlаьта хьажкlаш чуйечарех — чиъ, жаткаш ерригаш а тоаь ланай, 50 процент кхоачашъяй шекара свеклай комбайнашта ремонт яра план а. Белгаде деза уж балхаш деча доаха къахьегама толамаш духхьал механизаторий хьинарах, цар кхетамах тайча хилар. Дlауйлаал оаш: «Сельхозтехника» республикански объединене, хьыча боахамашка — цхьаьккха моттиг йисанзар тормозной ленташ, подшипникаш, втулкаш, опорни катокаш, кхы а дукха гlона оатхалаш лаха тхо из долкаш. Бакъда уж хlанз а кхоачашъяц. Цудухьа дукха хелонаш ла ехаш кул механизаторий техника тоеча. Дале а халонех къахка юкъбалаш уж.

Дукха ба совхоза шоай деккарех тlехдина лоархlабу ремонтникаш. Масала, слесарь вола Дельмиев Сейт-Альмад, токарь Батаев Ильяс, кхыбараш. Дениа шоай сменни нормаш 150 процентага кхачалца тlехкхоачашъярал совгlа, царна карагlдоал шоай мастерской хьалешка а йиш йола оатхалаш хьие, къахкараш юкъаметтаттae.

Цу тайпара дика оттадаьд боахаме юртбоахама инвентарь тоаелга я. Бlаьсти юкъьяьнца кхашка балхаш деш яр хьалхагlа а тоеш ремонт еш латта инвентара хlара тракторно-полеводчески бригаде. Хlанз тоаь ланай 18-ех ялхайтта культиватор, ткъаьнех ялхайтта тракторни сеялкаш, ерригa сенокосилкаш, догlан хьисапе хий детта машинаш. Дика тоаьй бригадашкара культстанаш я.

Гlулакх доалаш дал техника, инвентарь хаикахьа кийчъярах. Дош латт кхашкара балхаш хьатlакхаьчача техника тlа шин сменагlа болх бе механизаторий кадраш кийчъярах. Из дош а шийн тайпара къовстадаьд укхаза. Нагахьа санна хьалха дlакхача шерашка совхозе хlара шера биь бетта йола курсаш вlашагlйоахаш хиннале, укх шера из тlулакх даьдаш. Цул бахьан да, цу курсашка, дукха средстваш йоа я ош, кийчъях кадраш балха совка ца совбар. Курсашка дешийтар моллагlа а нийсбеннача махага.

Цудухьа совхозе бола бе безам бола вах харжа а херже Калиновски, Серноводски юртбоахама училищешка деша вахийта кхойтта саг, цул совгlа квалификаци лакхъеш я ва 26 механизатор. Цу гlулакхо торо хулийтаргья кхашкара балхаш дикал лакха йолаш чакхдаха. Цхьа шеко йолаш бац совхоза кулгалхой, хlенз аьлча хlанз совхозе волаш волча 95 механизаторех 45 цхьоалагlен шоалагlен класса квалификаци йолаш ва. Хlаьта хlанз квалификаци лакхъеш бараш дийша баьлча кхы а дукхагlа хургба уж.

Лоалахарча совхоза механизатореl тlехьабусаш бац «Горец» совхоза бараш а. Совхоза центральни ремонтни мастерскешка шо-шоай тракторашта ремонт ь я баьнна цlанхаб отделенешкара дукхагlа бола трактористаш. Иштта йиъалгlча отделене трактористаш Шамсуддинов lадиз, Осмаев Зиявдин, Самбиев Солса, Мусаев Джабраил шоай тракторaш тоаь а баьнна хlанз кхашка удобренеш дlаувзаш ба. Цу тайппара дика вlаштlехьдаьккхаа из гlулакх цхьоалагlча отделене а. 23-гlа февраль тlакхоачаш отделене йолаш йолча техникaнех инвентарах ремонт т ль доала дош деннад оаха, аьхаш душ бригадиранов. Ялгаева. Хlанзле тоаь ланай йийтта трактор, кхойтта тайпара культиватор, дерригa махкаш, сеялкаш, кхийола инвентарь. Цу тайпара толамаш доахача дика къахьегарах белгалбаьннаб механизатораш ноь. Юсупов, Абубакаров, кхыбараш. Ремонтни балхаш деча хlара дена тlехкхоачашъю цар шоай сменни заданеш.

Цу шина а отделене сана дика да ерригача боахама механизаторий толамаш я. Из къаьста хьахьокх укх бакъдараша. Дlадахача шера йиъалгlчен укх шера цхьоалагlчен кварталашка ерригa тове езаш хинна трактор 40 яр. Царех хlанзле кийчъьараш 31 трактор я. Цу тайппара оттадаьд комбайнаш тоелга я. Ялата комбайнех 8 тоаьй, хlаьта кхы а тове езаш яхь йисай. Тlехьагlо мара кхашкарча балхашка дакъа лоацаргдац хьажкlаш чуйеча комбайнаша. Цхьабакъда царех а хlанзле кхоъ тоаь ланай. Техника тоерел тlехьабисабан инвентарь тоеш боахкараш а: 31 нохарах 25, уж жал тракторни сеялкаш, кхы тове шиъ мара юхе ца юсаш 35 культиватор. 19-ех пхийтта сенокосилка, догlа хьисапе хий детта хьаа а установка хlанзле тоаь ланай.

Дика лелаю боахаме тоаь яьна техника, инвентарь.

— Хlанз кхашка деча балхашка дакъа лоацаш йоаца техникен инвентари совхоза центральни усадьбе, кхашкарча станий йоаца чархашта кlала хlиваш а яха, мукхъюаргйоацаш даьтта а хьекха хоза дlанийсъяь латт.

Боккха теркам тlабоахийт укх вай юнцача совхозе а механизаторий кадраш кийчъяра. Цхьоалагlчен шоалагlчен классах 97 механизатор ва совхоза, хlаьта 65 кхоалагlча классах ва. Царех дукхагlа бараш шоай квалификаци лакхъяра дешаш ба. Цхьабакъда хlанз болаш болча механизаторех кхоачамхилаш совхоза ерригача трактораша шин сменагlа болх бергболаш гlулакх вlаштlехьдаккхара. Цудухьа Серноводски Калиновски профтехучилищешка дешa бахийтаб нах.

Района механизатораша ер шу долалуше а дехкараш тlаийцалар ерригача техникенех инвентари 23-гlа февраль тlакхоачаш ремонт ь яккха. Цар хьаллаьцадар Сунженски района механизаторий хьийкараш. Царше яхье я баьнна денначa деша мутlахь болаш хьабоагlа вай йийцача шин совхоза механизаторaш.

«СЕРДАЛО» газета рейдовни бригада: М. АРСИМИРЗУЕВ, юртбоахама производственни управлене керттера инженер; В. ЭДИЛЬСУЛТАНОВ, районни редакце отдела заведующи; М.-Р. ПЛИЕВ, «Сердало» газета спецкор.

1-ЧА ФЕВРАЛЕ КХАЧЧАЛЦА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ КИЙЧЪЯРА КВАРТАЛЬНИ ПЛАН МЕЛ КХОАЧАШЪЯЬЙ (ПРОЦЕНТАШЦА ЛОАРХlАШ) ХЬАХЬОКХАШ ЙОЛА СВОДКА

Районаш	Дулх	Шура	Фуаш
Ачхой-Мартана	36	31	24
Ведана	48	—	9
Грозненски	46	21	27
Гудермеса	28	32	15
Малгlабика	28	22	19
Надтеречни	38	22	8
Няьсарен	11	27	13
Наурски	31	29	33
Ножай-Юрта	98	—	11
Советски	66	—	1
Сунженски	19	37	46
Урус-Мартана	11	34	15
Шаьла	58	24	13
Шелковской	50	31	26
Республике	35	28	28

Цул совгlа, декабре авансагlа 1970 шера план кхоачашъяра чотах дlаеннай 942 тонн дулха. Цу даькъе: Грозненски районо — 80, Гудермеса районо — 15, Малгlабика районо — 4, Советски — 33, Сунженски—746, Урус-Мартана — 23, Шелковской районо — 41 тонн. Из дулх хьалхарча ах шерацa дlалоаргlаргда.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

Коммунисташ дешаш ба

Политически дешара системера хьал къовстадеш рахьа хиина балгалдаккха мегарда, дешаро коммунисташа дикача оагIорахьара влияни еш хилар. Массово-политически болх чакхбоккхача хьанирца дакъа лаца, В. И. Ленин вахча дийнахь дена 100 шу дизаре сийна тIайна социалистически декхараш кхоачашдеча овсерегIа къахьега баьнна коммунисташ. Колхозашта, совхозашта, предприятешта новкъостал ду цар материальни ресурсех хьурмат деш, юртбоахама продукци дукхагIа яларан из яккхарга дIабода мах лохбаран керда резерваш хьагучайхара. Из дика хьахьокх «Советская Россия» яхача комсаш лелаеча совхоза производственни толамаша. ДIадахача 1969-ча шера хIара гектара тIара 58 центнер комсаш чуийцаб. Цу тIулеххо йиш хилийтар 117 процент план кхоачашъе.

Деша багIа дукхагIбараш дика производственникаш общественникаш ба, цIагIа а общества юкъе а хьокхам луш ба уж. Царех ба комсаш лелаеча бригадай бригадираш ну. Грессов Николай Степанович, Никифорова Мария Ивановна, Грусова Мария Федоровна, дукха кхыбараш.

Марксизма-ленинизма лардий школе дешаш волча Грессов Николай Степановича ше хьайнцача знанеех клетамиа пайда эц совхоза комсаш лелоранта хьалхашка беседа о ше кийчлуча хана.

«Советски Iедала аргIанара деккараш» яха В. И. Ленина болх Iомабеча хана аргIанара занятий йолаш цу балхах лаьца ше диш дола къамаьл моттигерча фикташ не дуваш дир цо. — В. И. Ленина боккха лоархIам бийб боккъолца йолча социалистически яхь, — аьлер нов. Н. С. Грессова. — ХIаьабакъда, вай совхозй кхоалгIча отделене социалистически яхь ханнахьа итогаш яц, боллаита дIайоазийтаи цунах хьахиина результаташ. Нов. Н. С. Грессова дах къамаьл шийн аргIанарча заседание дийца а дийца, совхоза парткома доккха новкъостал дир отделене парторганизацина социалистически ехь лелеечара кхоачамбоацараш дIадахара.

Юкхьанцарча политически школе, «Къахьегама дисциплина хьакъехьа» яха В. И. Ленина болх Iомабеча боахама практически гIуллакхашца дийзар.

Совхоза парткомо деша терко ю коммунистий политически дешара. Хьалхе а дена йоакхо йир цо деша багIараш пропагандисташ дешарен гойтарен пособенца Iалашбара. Укхаза массаза а дика вIаштIехьъаьха. Деша багIараш берригаш а тIаболаш. Лаккхара идейно - теоретически болраме чакхъювл занятеш. Занятешта геттара дика кийчлу пропагандисташ ни. А. В. Элембиев, В. Г. Пенковда, Г. Т. Хайирбеков. Цар еш йола беседаш еша лекцеш совхозен районен вахаре дукха фактеш йолош хул. Цо новкъостал ду деша багIараша программа материал дика кхетаяра. Укх денонца политически кхетама балхе къаьстта моттиг дIалоац «В. И. Ленин ваь 100 шу дизарах» йолча КПСС ЦК Тезисаша. ХIаьта массанахьа а цу хьакъехьа дола пропагандистий дешаш боккхача белаца тIавпаш ба юртбоахама къахьегамхой. Цу лоархIамерча документа хIара аблан, хIоов муг! къахьегамхоита дIабовзийтара тIебеллабаь ба воlона пропагандистий, политинформаторий, агитаторий болх. Иштта дукха ю йоацаш пропагандиста А. В. Элембиева аргIанера беседа еш дийцар КПСС ЦК Тезисаш кхы а дукхагIа хьинарегIа къахьега тIахьехарга.

КПСС ЦК Тезисаш кIоаргга йоаздаш хIара сага дIайовзийтара бала боккха теркамбеш а партийни комитет. Иштта парткома членийг кIара школана тIатIоагIъбаь а хан-ханнахьа занятешка укаш а ба, пропагандистанта практически новкъостал ду цар коммунистий дешар вIашагIдоллараи чакхдахараи, хIаьта хьагуладаьха кхоачамбоацараш моллагIча дийнахь парткома заседане дир.

Укх тайпара гIуллех хиина моттиг массалера. Занятешка шийчо ца еш школе вера пропагандист нов. Толокольников. Из дош дувла оттадир парткома заседане. Нов. Толокольникова кхы цIаькха из тайпа тIулакх нийсдалийтаргдац, занятеш сакъердамегIен чулоацам дикагIа болаш е паьлар из. ХIаьз районни партийни организаце лоалла хIама ду политически дешара шу дика вIаштIехьдаьккха чакхдаккхара.

М. РАЗУМОВ,
КПСС Наурски райкома политически дешара парткабинета заведующи.

ЛОАРХIАМЕГIАРА ТЕОРЕТИЧЕСКИ ПОЛИТИЧЕСКИ ДОКУМЕНТ

ПАРТЕ ДОКУМЕНТАШИ РЕШЕНЕШИ IОМАЕНА ЮКХЬАНЦАРЧА ПОЛИТШКОЛАЙ ПРОПАГАНДИСТАШТА ДОЛЧА НОВКЪОСТАЛА

„ВЛАДИМИР Ильич Ленин ваь 100 шу дизара" хетаеь КПСС ЦК Тезисаш партийни образование системе юкхьанцарча политшколашка Iомаеша дIадолалу парте цу лоархIамегIарча теоретически политически документа чулоацама шерра анализ яза аргIоацача юкхьанцарча занятешара.

Пропагандистий деккар сенех латт аьлча, цо латт, Тезисий керттерча чулоацама, пятилетка тодаме чакхъяккхарах долча къахьегамхой практически деккарашца дувза а долийташ, кхетамца, лаккхача идейно - теоретически бирамe анализ ярах.

Заняти чакхъяккхара план укх дешаех латташ хила йиш йолаш я: марксизмана - ленинизмана пропаганда яра дахьъера ленински аскеташ дIахо чакхдахар духьа къовсам лоаттабара къахьегамхой идейни кийчбарен оарцагIбахарен дахьъера КПСС ЦК Тезисий керттера чулоацама лоархIамш; В. И. Ленин — Маркси Энгельсеи революционни хьехам тIеIа хьаьхьалца дегIаийтаделаш хьабенар, керда тайпа политически деятель, Iилмахо, трибун-пропагандист, дукхача адамий сийлахь - воккха организатор; ленинизм — хIанзарча заманахьара марксизм, бIарча цаI бола интернациональни хьехам.

Вайна ма гарра хьалхара доiи материала йоккхалга доллача ха дукхагIа эшаш да. ШоллагIдар В. И. Ленинах да, хIаьта кхоалгIча, тIехьарча, пропагандистага торо хулийт юха тIайоагIача заняте Тезисий хьалхара раздел Iомае волавала.

Тезисий керттера чулоацам обзорни хьисапе хьехача хана укх тайпара дешаш Iомаде мегаргда.

Цкъа - дале, кердача тайпара йолча партеи социалистически революци котъяккхара, социализми коммунизми хьалъяра дахкъерча цуи лоархIамеи хьакъехьара ленински теори. Белгалдаккхаза ларгдац, большевикий парти Ленина хьаяра российски дунен халкъашта юкъерчен революционна болаие керда этап хьайийлла хилар, шо кортамукъа кхехар духьа пролетариата лоаттабеча къовсама толаме кулгалде, Советски Союзе социализм котъялга Iалашде а коммунизм хьалъелга вIаштIехьдаккха а шийна хьалга парте хьахьекха хилар. Россе йолча социалистически эргIаоцара юхь дIайолаьай планета социальни куца революционни хувцам бара.

ШоллагIа - дале, пролетариата ленински теори шийн мехка из чакхъяккхара практикен. Социализм хьальаь яьначул тIехьагIа пролетариата диктатурех кулгалдара дакъа шийн авангард — Коммунистически парти керте латтача болхлой классага и долаш деррига халкъе политически организаци иштта хиннай хьахьокхар. Укхаза юкца озаргьа халкъа йолча классови моастагIашта йола «демократия», контрреволюционни низий антисоциалистически пропаганданеи организацеш йола «наргIато» юкъера йоаккхача «социалистически демократех» болча кхетама хьакъехьара ленински трактовка. Общества кулгалдечара демократически централизма ленински принципа лоархIам, социализми коммунизми хьалъяра керттера герз хилараx тарра Советски пачхьалкхенга кхоаш дакъа бахьдаь хьахьокхар.

Социалистически экономикана деча йола болаиара проблемаш Ленина Iилмаи наькъана къестаь хилар теркалде деза Iилма-технически прогресса уйла тIа а ерзачеш. Укхаза белгалдоакх дерригa духоши вахар Iилман социалистически идеологе принципаш тIа вIаштIехьдаьккха хилар, тIа-тIа лакхдуш йолча советски халкъа тоpоии культуран йоакхо еш хилар.

Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа советски халкъа карагIдаьнна гIулакх лергдоацаш хилар а Советски Эсаро немецки фашизми японски милитаризми эшаяр дунеи халкъашта юкъерча лоархIаме хилар а белгалдаккхачул тIехьагIа, пропагандиста лоаццa дуц кхыча мехкашкара социалистически революцеех а Ленина хьалхагIа а гуш хиннар йаьа миштa хиннад: пролетариата диктатура къемаг низ болчара интернациональни низ а кхина дIаэттай — хьакинхой дунен социализма система.

КхоалгIа - дале, империализмах йола теори Ленина хьаьра бойккхе, лоархIам дуц, дунен социализмо толамаш доахаче тIапара тIа низ бечеш хьалкха [illegible] еш, монополей низаш [illegible] вIашагIлеттош йолча империалистически буржуази хIанзара башхалонаш белгалйоах, болхлой классаш берригача къахьегамхошта эксплуатаци дукхайоахш социальни антагонизм чIоагIъяь, империалистащта мехкара [illegible] хIоршу. Къаьмий духьалех доккхагIа дола деший агрессионни тIемаш кийчдарге лоаттадарген дола. ТIема-промышленни комплекс империализма ударни низ а хиннa дIаоттай, хIаьта США-х антикоммунизма штаб, дунен халкъашта юкъерча реакце центр хиннай.

ХIанзарча революционни истори доакъашхо ба социализма идеи практикан авторитет сиха дегIакхувлаш бола къамий - кортамукъален болам, хIаьта ехьоалагIча дуненна мехкаша доаха толамаш дукхача, хьале социализм вай хана эггара влиятельнагIа бола низ, социальни прогресс чIоагIа сихъеш йола ускоритель хулаш ондаллар бахьан долаш да. ХIаьта империализм дунен халкъашта юкъерча арене кхы цIаькха керттера низ хургбоацаш юхаьнний.

ДиоалагIа - дале, пропагандисто дуц, Ленина алха мо цаI мара кхы цхьаькха боаца, дерригача революционни отрядий чIоагIа барт-цхьоагIо Iалашъен керте оттен могаргдолаш бола хIанзара влиятельни политически низ лаьрхIа дунен коммунистически болам. Принципиальни мах бу дунен коммунистически болама хьабенаи наькъа, 1969 шера июне эггара тIехьагIа хиннача коммунистически болхлойн партей Совещане лоархIамах дуц. ХIанзарча декхарашка хьежжа белгалбоакх шийн юкъмоттигера доа къамаьи интернациональни хIамаш а къахьегамхой дунен халкъашта юкъера солидарность а шийен дакъана тарьелга Ленина лаьрхIа йолча пролетарски интернационализма ленински принципий къаьстта боккха лоархIам. Буржуазии идеологен оппортунизма дерригача тайпаштеи, аьттехьарча а «аьрдехьарча» а ревизионизмана, национализмана дуьхьаларча къовсама лоархIам белгал а баьккха, пропагандисто вывод ю, коммунистически болам бахт вIашагIа ия кхеташ дола дешаш къовстадара дикагIа йола средство юкъара лерхIаш бахьна доладш цкъана практически къовсам лоаттабелга хиларах.

ТIаккха, юкхера а, заняте дуц, ленински идеаш вахаре кхоачашъярах — вай мехка коммунизм хьалъяра хIанзарча проблемах. Керттера деккар — общественни производствана интенсификаци яр. КПСС ЦК декабрьски Пленумо парте уйла тIееразю хIена йолаш йолча мошностех а Iилманех техникан карагIдаьннарех а бизза дикагIа пайда а эцаш дихалгадаа экономика айар духьа къовсам лоаттабере.

Вай общества къахьегамен общественно - политически вахар хьалду къахьегамхой санкхетамеча дисциплинаи вIаштIехьбаьно хиларахи ког гIертолга еш йолча социалистически демократина ларда тIа. Дисциплина моллагIча тайпара а талхаяра, социалистически довлахо лечкъаяра, хIамаех кхеттара, бюрократизмана, когаерча гIулакхашта, цьаьна а тайпара социализмаца тардала йиш йоацача, масала, национализмии шовинизми санна долча гIуллакхашта духьалара къовсам пачхьалкхенон еррига общественностон мешар боацаш, классово политически позицера цар мах а бен лоаттабе беза.

Тезисаш тIа белгалдоакх, парте бечa идеологически бала юкъметтига латташ хила деза лакхадо политически санкхетамен къахьегамаш коммунистически гIуллакхаш лелаьдергдолчох, уйланца къахьегамхой хьалхебалга, кхетам болара дешаршe дерригIа классова никъ лелабанза, шийна позици ленински хьисапе хьелстиш, болаш кхетаеш хилара, революционни фел лакхъеиза, аполитичностa а буржуазни ревизионистски идеаш юкъекхахьара духьала къовсам лоаттабанза бер ца хилар.

Иштта ба обзорни деша къамарча заняте хетаргахьа бола хулоацам. Пропагандисто белгалдоакх, дешара планагIа Тезисий хIара раздела шо-шоаш ю дийцеш хетаеш а уж дерригa доашош бокъонца ма дарра хьатIайоагIача заняте Iомадергдолаш а хилар.

ШоллагIа дош дIадоладо доагIа Ленинах дола хIамаш дуьцаргара.

Тезисаш тIа белгалдоакх вай революционни заман исторически малаш закономерносташи марксистски познанешкара чIоагIо хьайнйллача, шийн сийлахь - боккхача хьехархой теоретически тIехьале дегIайадалийта Ленина карагIдаьнца сийлахь доккхий хIамаш. Цун балхеши чуламцай вай заман онагIарча проблемай еррига комплекс. Ленина жопаш тIайна истории дегIа хара лелама хьалдоаккха оттадале, эггара лоархIамегIа долча каттараш. Кердача йоадолашцеи открытешцаи Ленина йIаьхий ю Iилман социализм дерригдунен - исторически масштабе социальни практикана юкъеяхай.

Ленина марксизмаца юкъе лаьна тIехдаьнна доккха дакъа — марксистски философи дIахо дегIайоалар. Маркса а Энгельса а тIехьагIа Iоаь керда проблемаш философии «къовстийр», идеалистически концепцешта критика яр, общество дегIаахара диалектика массе оагIорахьара таьллар.

Ленина—тоIабаь болхачен эксплуатацена кIаллаттачен наькха сийлахь - воккхача бIччаи хьахархоиеи, дикагIа волча доттагIчо а гаьдьхано а — шийн дерригача вахар дIаденнад помещикийн капиталистийн Iазапах болхлойи ахархойи мукъабахара гIулакха — коммунизма гIулакха.

Тезисаша Ленина личность хьахьокх керда тайпа политически деятель, Iилмахо, трибун - пропагандист, дукхача адамий сийлахь - воккха организатор из хиларах тарра. Ленина шийна чулацаи низ бола хьакъал, доллача хIамах чакхбуилаш бола лоIам, лоалацарен Iазапацарен йоккха гоамал, революционни хьинар, деррагIа хьайоагIа интернационализм, кхьа творчески низах боарен боацаш чIоагIа бIубенна хилар. Iалаьмате йоккха организаторски гений, Ленин революцера сийлахь - воккхагIа вола Iилмахо а Iилмера революционер а хиннав, Меньшевикий шийцара гоамал, уж шийх гIертар ше бакъ хилар хьахьокхаш доле тешал санна лаьрхIад цо.

Сийлахь - воккха баьчча ваь 100 шу дизара пакъабаьа кийчлуш, дерригача вай мехка халкъашна ухьана, Нохч - ГIалгIайчен къахьегамхоша цIаькха а кхы цIаькха а хьахьокх Ильичаца шоай безам. Ленински юбилейна кийчо яра дуьйдаьнна КПСС ЦК Пленумо общественни кхоачамбе эффективность лакхъяра хьакъехьа КПСС ЦК декабрьски Пленумо а оина указанеш кхаччош а еш, цар шерра социалистически яхь йоаржаяьй из исторически ди пятилетка чакхъеттъяьча хьалха кхоачашъярна, общественни производстве дикала боарам лакхбера белгалденнар духьа.

Советски наьна дика бIаргагу хьатIайоагIа юбилей — дерригача дунен тIарча къахьегамхой цIей кIоаргга интернациональни маIан долаш хилар. Сийлахь - доккхача цIен денолца кердача низаца хьахьокхаргьа классага гIоллара шийн нежарашщара — дерригача дунен къахьегамхошшара советски халкъа бизза йола солидарность.

ШоллагIа дош иштта чакхдаккхаро пропагандистага йиш хулийт тIехьарча дешара — ленинизма дунен аьлгьарпта юкъера интернациональни маIан бахьдаь хьахьокхарга бола. Ленинизм — из а кердача исторически заман, империализмаи пролетарски революцей, дерригa адамаш капитализмагара социализмагеи коммунистически общество хьалъяргеи дIадоларан заман марксизм. Ленинизм — революционни уйлен революционни гIулайхаца дукдуъала даьна дийна латта хьаст, чоалханедаьна гIа дола революционни къовсама, керда общество хьалъяра дешаш къестадара теоретически ларда. Ленинизм — заман дуловин светоч, социальни прогресса хьелда латтача низий идейни герз.

Социализми коммунизми хьалъяра опыта, кортамукъален болама дийнача практика ларда тIа Советски Союза Коммунистически парте, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама даим йIаьхий ю ленинизм. Тайп-тайпара къамайн региональни «випрептащта» аьгьа йиш йолаш яц ленинизм. Ше хьабоалабеннача онлангa диллача бIарча цхьа интернациональни хьехам ба из, дерригача коммунистий, дерригача революционни болхлой, дерригача къахьегамхой мукъагIа ба из.

Цу хьеламдара низ бола теоретически герз, массе оагIорахьара кийчьаь идеологи, революционни гIулакхий программе кхоачай дунен халкъашта юкъерче болхлой классага, ХХ-ча бIаьшерене хиннача революционни хIамаша хьахьокх революционни болама еррига отрадашта хьалхашка хьаьхтташ долча хаттарашта тела Iилман жопаш кийчдо йиш хулийташ йола ленинизм исторически бакъ хилар.

«Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизара хьакъехьа» коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъерча Совещане даьча доаза долча кхайкарал тIа йоах, дунен социализма, болхлойн кьаний - кортамукъален болама еррига опыто бакъьбаьб хIанзарча заман онлангара хьаштан кхайкадеш болча марксистско - ленински хьехама дунен халкъашта юкъера лоархIам. Из хьехам доллача хIаманна низ кхоачаш ба ше нийса боландаь.

Иштта ба юкхьанцарча политшколе юбилейни Тезисех лаьца еча хьалхарча заняте хетаргахьа бола чулоацам. Заняти чакхйоалаш пропагандисто керттера литература могаду: «Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизара кийчо ярах» бола КПСС ЦК сецам, «Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизара хьакъехьа» коммунистически болхлойн партей Совещане даь Кхайкарал, Тезисаш дIайолалуча юкъера дакъа, «Коталенаш йоахе ленинизма байракх» яха 1969 шера 24 декабрера, «Сийлахь - боккхача хьехама тешаме хилар» яха 1970 шера 21 январера «Правда» передовой статьяш, «Ленинизма вахара низ» яха 1970 шера 5 январера «Правда» редакционни статья.

КПСС Нохч - ГIалгIай обкома Политически дешара ЦIа.

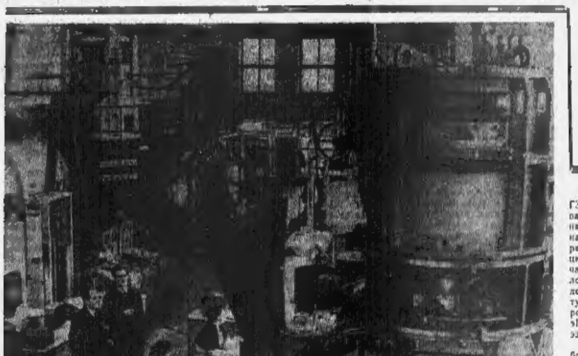

Ленинград. Саяно - Шушенски ГЭС-а лаьрхIача 650 эзар киловатт низ болча йоккхача турбинан технически проект оттаеь баьнаб КПСС XXII-ча съезда цIерагIча Металлически завода специалисташ. Цу тайпара, кхоачаш даь даьннад ленинградций лоархIамегIарча социалистически деккарех цаI. Саяно-Шушенски турбинай болх бу чаркхаш диаметрера Красноярскичарел цхьа метр лаьмегIа я, хIаьта цар низ 150 эзар киловатт боккхагIа ба.

СУРТА ТIА: хин турбинай лабораторе тохкаш беш латт Саяно-Шушенски ГЭС-а лоархIача турбина модела.

П. Федотова сурт.
ТАСС фотохроника.

АДЫГЕЙСКИ ДУГА

Дуга кхоза йолаеннай Адыгейски автономни область. ХIана из маьхера продовольственни культура 7.400 гектара тIа кхаьо йиеболтамо. ХьалхагIа колдеш ушалаш тIехнико лайтташ ба уж. Къаьст - къаьстача боахамашен хьалхе латтача производственни бригадашен хIара гектара тIера 40 центнерагара, 15 центнерага кхоачаш дуга доахка. Совхоз мерагIа 8 эзар тонн дуга йохка ежаш [illegible] 18 эзар тонн я.

Укх гергарча шерашка Адыгера дуга кхаьа кхы а дукхагIа хургва. Доккхий мелиоративни ирригационни балхаш деш латт.

Дукха ха йоацаш канинка областной совещане автономни областа хьархоша лаьрхIар 1970 шера [illegible] эзар тоннаре гIа дуга дIаяьи а хIора гектара тIара 50 центнера кIоалагIа доацаш дуга дика я. Дерригa доакхая дола дуга 40 эзар тоннага дIакхоччаде лаьрхIад.

Киримизе ЖАНЭ.
(АПН).

Чоалбах доалла цIий

ОАХА ДУВЦАРГДАР селхан хиина хIама дац. Сагталха волаьенна ди малагIа да хе хала да, цудукъа хана да оаха дувцар дIа маца доладеннад ха а. ХIаьта а гIулакхашка хозза хьежача эзлургья иштта лазар кхийтта хилара белгалонаш.

Маца хул сагах зуламхо? Обществое тIайцана закона духьаларa гIулакхаш дича хул нох из, е кхы а хьалхагIа, цуна зулам де дагадехача хана хул? Юридически законаш довза ца хьожаш, цу хаттарашта сихха жоп дала хало да. Иштта моттиг эттача чIоагIа тахка деза отта хьалаш. Саг ше. Юристага хаьттача зулам де уйла хилар зулам дар деце а, вай, моллагIа из иале а, харц лерхI зулам де мегаргда яхар, вай из харц лерхI адамий нравственноста нормашка диллача. Хетаргахь цу моральни мелацIарах доал саг талха волавалар, из нравственно талхар...

ХIаьта миста хургда укхаза? Сенца дIадоладеннад из саг талхар. ТIом лаьттача хилача шерашка харц къахат а даьккха из эскаре ца водаш Iапара доладеннад из, е саг йоагIача моттиге цо шийн юртара саг верачара доладеннад? Е фашистски агенташца-парашютисташца бувзаи тасса тIертача хана доладеннад из? Е, ше «овлаяь» ва, аьна дIакхайкадича, кхыметтел ше вийнача сага цIий доалла чоалба лелайойя а, моллагIча къинощта аллаллагIа гешт дергда сона, аьна цунна хийттача хана доладеннад из?..

ЦХЬАН БИЙСАННА...

...Iаьржа ферта а хиина лаьттина тIакхоллаелар буйса. ЧIожара лечкъа хьакерчар дикъа дохк, боамби тIатессача санна, къайлалдаьхар цо тIкъайса уллача юрта йистера цIеноош. Паькъана агIа къайна михай га гаьнах хьекхаелча а хьахоалаш сатайна я буйса. Цкъаз ниатсъа хьалоз гаьнна хьажкIий кхаштен IажагIъенича бешаманех юкъе гIолла бодача автомобильни новкъа йоагIача машина ду тата. Юха а цхьаькха гIар а тата а доацаш сатем отт.

Хьалча калошкаш тIехаиаххьа йоакка валенкаш тIаювха когаш а теккхабеш, магазина хьалчо лаьдугIа буйсан таташка, ше ха деча моттига а го боакх цо. Магазинагара лаьчан складага, конторатара мастерскега кхачаьлай дIакха ухаш дукха ха йоакх цо. Юкхера а кIаьлвеле, кIацка даьхке дадаца бIоагIаш тIа Iохов из, шин кога юкъе шийн тишъенна топ а оттайий.

ТIехь-тIехьагIа гаргагIа хох машина тата. Юрта йисте сийрдаьлар цун фараш: оарц доаккхаш Iаьхар жIали, шийна кхы оарцагIа саг а ца аьнна, дIатайра из. Юха а цхьаькха тата доацаш сатем эттар.

ХIаьтта мара тхьагIар а вахаваш бIоагIаш тIа дIахаьнара ваьнна хьаьо сакхетам чура воаккхаш кертах жIама кхетача хана. Хьакхийтача, цунна вайра ше бIоагIаш тIа вийкха уллаш, хIаьта кол цунна байра. ЧIилеторг сегаш моттиг сийрда а йоахаш, магазина наIар тIа боакха цхьа нах. Цига латтар бийцат тIатеха къайла грузовой машина.

— Фу лаладу оаш, дIадовла! — аьлар йиш хьалча хьахочо. Бакъда цхьанне а теркал даьлар цо ихар. Шорттига магазина хьалхашкара дIайолаелар машина, цу сахьате хьахезар аьшка татеи цIарой къарси.

Воккхача саго кхетадир уж нах дикача дагара баьхка ца хилар. Шийн берриге низ ура а оттабаь,

— ОарцагIаувла! — аьнна цIогIа техар цо.

Лоалахарча цIагIа кораш сийрдадаьлар, цаIараш техар, оарцагIа боалача наьха айевна гIераш хьахезар. ТIаккха магазинатахьара цIенош долчахьа ерзаь автомат аьлар.

— ГIар ма е! — аьнна тIачайха, кабина чура цаI йист хилар.

— ЧехкагIа дIатIайотта хIамаш!

— Цкъаргаоа-м кхерабе а мегаргба.

Массехк минут яьлча, долла хIама чакхъяьлар. Товарех грузовик а етта, дIабахар зуламхой. ЧIоагIа Iехар яьиача автомата хьоадаь жIалеш...

Хьахочо оарцагIа бийхар нах. Лоалахоша хьалъестар из. Пихьа магазина тIабахар уж, бакъда хьахочо юхавоццабир.

— Цунна дIатIадиха йиш яц, милици еха еза...

Бакъда юртара цхьаккха телефон болх беш ацар, милице отделенега телефон тоха йиш хиланзар, тIаккха саг вахийтар.

Сахинначул тIехьагIа мара битанзар уголовни розыска болхлой. Хинначуга хьажа бдалабелар. Гучадеьлар, хьалхагIа юрта йисте телефони проводаш а тийда, тIабьхка, цIарa чIега тохаш дола айтамаш тросс тела хьа а даьха, зуламхоша магазин йиха хилар. Иштта, хIама дулургдоацар шерьбенна къушта мара. Малаиб уж?

Къоал дара «метод» теркал йир следственни органаша: хьалхаха а проводаш тедар, зулам де хьалх а кийчбалар. Судебни практикага хьежар уж. Мича, маца, хьан дьад уж тайпе зуламаш хьалха?

Иньхачa хана чIоагIа уголовни дешашка хьежача тIехьагIа, следственни органаша белгальаккхар цхьан хана Казахстанеи Киргизеи иштта зуламаш дешт хиина Газиев Хьамада бандитски группе. Ше зулам деча хане цу шайка иштта хьалхагIа а телефони проводаш тедаш хиний, цьаьнне а милицега хоам бе йиш хургбоацаш.

1956 шера из группа лаьцар, суд йир цунна юкъе дакъа лоацаш хиннарашта, цхьабакъда бандитанта керте лаьтта «шейх» Газиев Хьамади цунца цхьаьккхен байдда, лечкъар. Цар болх бариш теш из?

КIезиг-дукха ха яьлар, бакъда Газиев Хьамад вахa-ваьнна моттиг корзанзар. Кхы цхьаьккха хIамана а терко тIаахийтар следственни органаша. Мурдашта юкъе арадаьлар Кунта-Хьажий тIехьенах баьнне цхьа «овлияь» Iаьча республике гунавьннаь, аьнна. Фу «овлияъ ва» теш из? Малаиз? Цхьаннена а из манарра вувца хиллар. «Овлаяъ» Iаьнай юхь-сибат гойташ дацар. Из юхь тIара бIаргавоа йиш йолаш бацар цунах цхьаьккха хIама дувцаргац, аьнна цо ше дув а тийнна чIоагIбаь, цунна чIоагIа гарча латта кIезига нах мара. Бакъда цу дувнах ца кхераш, из къарбеш бусалба нах бола дукха хьа йоландаь. Царех дукхагIа тешаш хургболаш ше дIайийцар зуургеш цо, аьнна дIакхайкадьдар Iаьлас...

Малаи из «овлаяъ»? Деррига уж зуламаш цхьа шод баь дувза йиш йолаш дий-теш.

— Из долла хIама тахкара кIезига къахьега дийзанзар. Юкхера а оперативни сотрудникий карта тIа белгальаьккхар Ачхой-Мартана районера Янди-КIотар яр. Доалашта юкхера зона. Хьунаш...

ШИ ЮХЬ ЙОЛА ЯНУС

ХIаа, из ва из — «шейх» Хьамад; из ва «шейх» Iаьла а. Лоаццa аьлча из ва хьаьнала къахьегам хьалда бита, гIаьрен нах боабарен новкъа ваьна ши юхь йола «овлаяъ» — Элистанжера Газиев Хьамад...

Боккъалдар аьлча хьанна вайнаа шейх е молла харца этта нух бе а доаллаш кхай тIа цела сарар деш, мангал хьокхаш, гIадж бе а елла же Iул дожалеш, кхыметтел шийн беша гаьнаш йолаш? Цхьина а цхьаннена а вайнавац! Баьде, доацарех теша, кхетам кIезига бола нах тувлабеш дийна тIехьа а боах, уж массаза а ваьха хьакъах баьхаб, къахьегача къеча наьха хьацари цIийх мелаш бIаьхий хиниаб. Фу из дий дитар цар, халагIа киловаьа лeладаьдаш. Хьенца барта па болхаш бисаб уж шоай цIаькха дузургдоацача тIаьгара чулхосса хIама лохаш, из къахьегамхошкара йоаккхаш. Из йиштта хилара тешал ду халдъа хьаькъало а исторе дукхача документаша.

Масала, дувцаш ха цхьан ма долча сага жIали деннад, яхаш. Из кашмашка дIадолча лаьрхIад цо. ТIакхха моллагара пураи дехьа вахав.

Шийн жIали кашмашка дIалолла мегаргдац аьнна дIатта молла айнад:

— Ой, хьо хьажу мича аьнна? ЖIали а доллий кашмашка дIа. Кхалаш тIа а дилье, дIахкеса из!

— Молла, иштта из дIаккхоссалин сога, — аьнна хиннаеш нож дувцачор. — Сона дина тешаме гIулакх даьдар цо. Фу дергда хIаьта йиш ене, со-м цунах гIерра сагIийча бала устагIа кийчбаьнар. — аьнна вала веинав жIали да.

— Сабарделахь, — юхаверзаваьна молла из, цо устагIа хьоабеш хеза. — Же тIа леладеш-м дацар хьа жIали!

— Миштa дацар, дар те.

— Из ше да. Дала къахетам болба вох! ГIо хIаьта дIадилла хьай жIали кашмашка, хIаьта устагIа сона хьабальорба Iа.

Кхы цхьаькха а ю.

Гоараш лечкъаечa къушта тIехьтIехьа халагIа хулаш хиннад шоаш дочкъаьнь гоараш йохка. ТIаккха шоай гIулакхаш «толде» дагадехад цара. Цхьан вовзаш волча шейхаца дагабаьннаб уж: лочкъаьнь гоараш шейха ховргадолча моттиге хьацагIа яIа а читтаергйолаш, хIаьта шейх дахьа къайле хоаш саг ва, аьна ара а доахкаргдолаш. Хьо волча нах ухаргба, аьнна хьуша. Iа жайра дIадуцаш деза лочкъаьнь гоараш ишчай, хьайна шортта яхча а доахкхаш. Из яхча дайта духьа сагIийна дIадахийта деза, ворда Iа. Ахча хьа а ийдеш, дIадувша. ХIаьта хьахархкахьача ахча деъаргда вай. Раьза хиннав шейх.

Историчесн фактеш доацаргьа вай. Масала, 1919 шера 3-ча марта «Терский казак» яхача белогвардейски газета яздора: «Цу тIехьагIа хиналь дир Урус-Мартанерча шейха Солса. «Нохчий большевикаш хьаьх цо, эта бехе гIарта нах ба. Дахьъала кийла Добровольчески йаьиий цун денал дола генерал Деникини!»

Из дац нохчаш Советски Iедал дIахIоттаяр бахьан долаш интерал Деникина онлинге тIа нохчий мерган йоаяльча, кхалнаки бера шийн доадеча хане. ХIаьта Солса санна йолча шейхаша контрреволюционни гIулакхашта вIашагIкийттача моттигашка халкъа палечашта чакмаш ... Цу деношка революционни трибуна Шерипов Асланбека вай чаьйчайаа овлаяашта, шейхаши моллашин зараза негIа бе аьлел — йоалар цо нахага къамаьл деш. — Шун, хьан бахаш бу уж? Цо хIама аладоархIоргдий новшта, шейхаша харц ... дича, халахетар дина е, цинам дина 3?»

Доацарех тешача нахa шейхеки моллаеши хет кIайча даьре чоалбаш хьерча кIайбенна миска боххий нах. Цар хадланза суллаш доах, дешш из кхетадеш наьха мехаш цо кхетабела моттала къорIа тIарч айтаеш еса.

Цхьабакъда, оаха пиона лаклехьа вийша юхь йола «шейх» Хьамад царна башха гаре ваьар. Чоалбана меттел гранаташ, суллаш меттел доаьзол деьарча маркех йоаа геме, тIехьарча архийца автомат лелайорa цо. Цунах аьха санна къаза ва из аьлча кIезига хургда. Нах баьде хиларах пайда а эцаш, уж Iатабора цо. Цунна тIатиллача баьде мора кийна чу доахкар хIайкалаш, пахашкашта юкъе а хьоарчаь Iаьржача боргIала тIехкаш, йокъаьнь шоакъен бога цхьаьда, аьрзе жIараш. «ТIатиллао гургвоацаш хIамаш доаккхаш е са кий. Из тIатиллача сай моастагIашта гургвоацаш чулесе. — йоахар цо шийна тIехьабаращки, — хьо а кхетаргбац е ... а латтаргьяц сох».

ТХОГА ЯЗДУ

Бахмадов Мади рай республике дика вевзаш ва. Уйх тIехьаьра цхьа шера жа лоьдуче бригадашта юкъе эгара лакхарIа бола хьокхам баьккхаб цо кулгалдеча коллективо. Соьах хIара бIаь жалий тIехьа 140 Iахьар кхобор, хIора устагIанна тIера 4 килограмм тха даьккхар. Уьх юбилейни шера цо де ларьIор шин а тIех да, цуьдухьа шай хьаьар кхоьщ Мади ма дика Iоьгара дахара.

СУРТА ТIА: МалгIобина районе «Кавказ» колхозе жа Iу Бахмадов Мади.

И. Кобальшинов сурт.

МАЬКХ ЧАМ БОЛАШ Я

Сунженски район тикашка предложений книжка тIа хьежиш санна терхаллар массинахьа а цхьатарра маьхх ачарна беркан баланш дах йолаш. Ия шиЙ бахьан доваш хиннадацар. Я а я Сунженски заводе ю маьхк чам болаш дикен.

Тхо завода кор наIарех чудоьлаш массеха автомашина арахьтлар маьккэ-булочни наделех етта. КийчаЙа продукце складе хьалхашка ххьа массеха автомашина к ер рейса яха кийчлуш. Заводе болх кхеккаш бар. Дийнахьа буси 20 тоннага кхочаш маьккэ - булочни наделия арахоц ухкавелочни «Путь к коммунизму», «Победа» XX-на партсъезда, «Красная Армия» цIерагIна колхозий заказаш доваш. Цу колхозаша а массеха тонн хьоар хьа а дайа заказах маьхх кхьайт шоашта. Цу заводе ю маьхх лоаттаю Галашкарча, Карабулакерча, Троицкерча, Нестеровскерча, кхычахьарча тикашка. Массинахьа а дика могаю маьхх.

Предприяте коллектива болх тхона хьибоазийтар заводе производство заведующе комсомолка Лагодич Натальяс. Заводе болх кхаь сменагIа бу. ХIора смена болх дика беш я. Продукце дукхал а дикал а чIогIа таркалю ухказа. Къьстта тIахьожам лоаттабу маьхка - булочни наделеш дика хилийтара. Цудухьа арахеца продукци дика я.

— Брак хилийта меттел, зIамига а ладарло ялийта йиш болаш бац тха болх, — дуц Лагодич Натальяс — оарваш бола найдаркой ба тха продукцена тIахьожам лоаттабеш. Цудухьа хIарано кхетабу ши - шиЙ бехктокхам. Производство хьалха латтарах ба тха бераншш ю Трифонова Галина, формовщица Чайфушина Елена, бод хьуваш вола Тангиев Махьмад, сменин мастер Калайтанова Зинаида. Тха коллективе берригi а 90 сергта саг ва. Уж берригаш а шоай болх дика хоаш ба. Маькха - булочни, продукци арахецилга чIогIа бала говзал эшаш гIулакх да. Цудухьа кхы 20 саг ва тха маькха производства болх Iоьмабеш.

Заводе коллектива болх дика вIашитIехьбаьккхаб. ХIанз сийлахь - воккхаче баьчча юбилейни сийна кхаьхьегама вахте латт Сунжера маьхх ераш. Каст-каста хьокхамий доска тIа хьалъетт В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна кьаржача социалистически ихьа итогаш. Хьалха латтарий опыт дIайоаьийт, тIехьабусаш мотт хилла цу ткьайте бахьан хьа а лехе, кхолчамбоалар дIадоакха. Цу гIулакха чIогIа новкъостал ду хан-хаьнахьа редколлеге арахецача «За качество» яха не пенгазета. Цо шиЙ хаанахье гучадаьккх хиннадаьннар даьикхе да Iеш, хила тарлуш доло кхоачашбоалар, гучадаьннар дIадаккхаре а кхы ца хилийтере а никъ ахех.

Коллективе хьалхашка латтача декъарех, мехка чухьарча а дозвол деларна а кердача ковмох хан-хацнахьа беседаш ю заводе технорука политинформатора коммуниста Поворотов Иван Николаевича.

ХIана дерригача кхаьхьегача адамий дезача денна — Ильича юбилейна сийлена пикъайода бар тайна коллектив.

С. ВОРОНИН.

БIУБЕННА ГIАБОАХАШ...

Егин Михаил Арташесович ГАРО заводе болха вера 20 шу хьалха, электрика говзал Iомайир цо радиоклубе. Егина хиннийоккхара образовани кхоачамболаш яцар, кIана дика техника хIара шера новзанагIа хулар. Ше болх беш воллаше а Грозненски мехкдьатта сайрайларча техникуме доша вахар из.

Атта дацар цуна а болх бе а бакъда уйла йона Михаил Арташесовича, дика а бокъонца а воля специалист хургвац, из дийшача, яхаш. Эшайр цо из хило, чаккхьаккхар техникум, техник - электрик а хиина дIаттар.

Шераш дIаухар. Завода электроэнерги тоъацар, йолаш йолча электростанцена Iалашьо маглацар из, 1964 шера завода администраце лаьрхIар фуннагIа даь а подстанце мощность лакхъе. Из дара низ луш йола трансформатор лакха эзар. Завода дирекце специалист - электрик хилларах тарра Егиан Ерооне вахийтар. Эшаш йола трансформатор ера.

ХIама доозара тIера, культурни, дог кIена новкъост ва Михаил Арташесович. Бригадина хьалхе лелача цо шийна хоар а болха опыт а дIайоаийт ноха. 1966 шера дилургдоаца хIама хилар Михаил Арташесовича вахаре — КПСС членалла дIайийцар из. Доккхаь а деш лелаю цо коммуниста цIи. Михаил Арташесович дукха а хиннав сборочни участка парторганизаце секретарелла, завода партийни бюро членалла, профсоюза заводской комитета членалла хержа. Из коммунистически кхаьхьегама ударник ва. Цун кхаьхьегама книжка тIа дукха беркалаш да. Дукхазо а грамоташ эчни прем и шта тайниЙ цуна, сийлен Доска тIен рационализатора доска тIен каст-каста хул цун портрет. Дукха енна Егина рационализаторски предложенеш. Электромеханически приводаца лелаш йола 7 тони хьалъайю водъемника 448 модель серийни арахоца йолайна, Егиана хийцар аппаратни шкафа ерригз а электрически схема. Из бахьан долаш гетара дукха электропроводи электроаппаратурен кхос йиш хилар. Завода цунах 7 эзар сом пайда хилар.

ХIанз заводе арахец П—104, П—111, П—112 яха цаI а плунжерни гидравлически подъемникаш. Управлене пульта лаьрхIа а конструктивно — чопа кий. 3 миллиметр соче йолча, 350х230 мм хулача аьшка листаца хувца мегаргъа из, аьнна уйла бир Михаил Арташесовича. Из дер бахьан долаш 2 тони соугIа чок кходе йиш хилар, фрезерни обработка а ца эзаш дIеналар. хIаьта нинта Кочубеевски заводера оаттадаш кхоьаь эзкзар. Михаил Арташесович дукхказа а хиннав ВДНХ-е тха заводе арахецача подъемникий ерригача моделей электрически доакъош вIашагIдоаха вела. ВДНХ-е хиннай 7 тони йию подъемник а.

ВДНХ выставочни комитето из подъемник бахьан долаш диплом елар завода коллектива, болхлошта инженерно - технически болхлошта дотон голе медалаш елар. ХIаьта Егина бекхе доте медалк магнитофоне елар. Тха продукци кхоьчача Москва, Ленинграде, Рига, кхыча гоьрдий автобоазамтата вера а хиннав Егиан.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна 100 дийнахь оттача юбилейни вахта латт Егина бригада. 1970 шера 21—22 апреле ше кхоьчча материала тIа болх бе деккар тIаннаьад цун бригади членаша. Шеко яц коммуниста М. А. Егина хьалхе лелача бригада ше тIаийна декларош сийлеца чакхдаьхаргхилара.

М. ЧИФЛИКЯНЦ,
ГАРО завода слесарь - инструментальщик.

ДЕШАРХОША—ЮБИЛЕЙНА

Наурски № 7 йолча школа-интерната коридора чу хьалтеха доахкача массеха стенде дуьц В. И. Ленина вахарехи цун сийлахьча гIулакххехи. Тайп-тайпара я цу стендий темаш: «В. И. Ленина бераль», «Ваьча революционни гIулакхаш», «Ленини мулькен», кхыраш а. ХIара классо шошой альбомаш хийцдаьд. Царна эша материалаш Iалашъеш кIезига къахьийгадац дешархоша. Грозне краеведчески изобразительни искусствайи музеяшка баха хиннаб, В. И. Ленин бIаргавайначарна вIашагIбеттабеннаб.

Цу тайпара дукха мероприятеш чакхйоах дешархоша баьчча вахар, цун гIулакхаш хIоаргагIа довзе тIертарт. Цхьабакъда, шоай керттера декхар дика дешари дисциплина тIехдика хилари леркI дешархоша. Дешара тIехьабусаш цхьаккха а саг ца хилийтара тIехь къоаскъ лоаттабу цар. Цхьашайолча классашка «Скорп помощь» я болх беш. Цун членаша дешара тIехьабусачарна эша новкъостал ду. ХIара оаршот дийнахь итогаш ю кIирах даьчоа. Цига белгалъю дикагIйола класс, тIаккха яхьe котбаьккхараш «Малав хьалха?» яхача стенда тIа хьаьхох. ТIехь-тIехьагIа дукхагIа хул стенда тIа боахараш.

В. ВАСИЛЬЕВА.
хьехархо.

Грозненски химически комбинате № 132 йолча цеха коллективо чIоагIа лоархIаш сийдеш я аппаратчица К. А. Костюк. Хьинаре кхаьхьегарца даьккхад цо шиЙ сий. Балха массехи говзал кхарерлавъЙ цо, цудухьа лаим ийса лелаю Клавдия Андреевнас технологически процесс. Цеха болхлошта юкъе хьалхарчарца коммунистически кхаьхьегама ударник яха сийлен цIи еннай цуна. Общественни балха тIа а дика дакъа лоац цо. Из я профсоюза цехови комитета член.

СУРТА ТIА: болх беш я аппаратчица К. Костюк.

С. Хугаева сурт.

ФРАНЦУЗСКИ КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ XIX-гIа СЪЕЗД

НАНТЕР, 4 февраль. ТАСС корреспонденташ А. Красиловс Р. Серебренниковс хоам бу:

Тахан парижски пригороде Нантере хьайийллар Французски коммунистически парте XIX-гIа съезд. ФКП ерригача федерацешкара бахкача 950 сар гарта болча съезда делегаташа дIахьдаь детташ тIоараш а долаш тIайиЙцар президиуме гучабаьнна парте кулгалхой. Зале цIаьхха а чIоагIа тIоараш тех кховатиъа совгIча вежарашха йолча коммунистически болхлойи партей викалаш бахкаб, цу даьцъе КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь А. П. Кириленко керте латта Советски Союза Коммунистически парте делегаци а кхьчий, хьамий-кортамукъален боламий викалаш кхачаб аьнка хьакхайкадича.

Съезда трибуна тIа — Владимир Ильич Ленина доккха портрете исторически кхо датех: «1870 — В. И. Ленин ваь шу, 1920 — ФКП хьаль шу, 1970 — В. И. Ленин ваь 100 шу, ФКП 50 шу. Дукхьаларча ненаш — XIX-ча съезда лозунгаш довзаь: «1920—1970 — болхлой класса, халкъа, кхаьавина тешаме долаш хьадоагIа 50 шу, лениннецала тешаме долаш хьадоагIа 50 шу».

Дувна оттадеш дала ухь тайнара дешаш чIогIиду:

1. Монополей Iадала дуьхьала къовсам а болхлошех демократически кхадиех хьалха латта демократи социализми бахьан долаш цхьана выступленеш яр а (докладчик — ФКП Политбюро членн ЦК секретари вола Жорж Марше); 2. Парте тезисаш юцари тIаьцари (докладчик — ФБ Политбюро член Этьен Фажон); 3. Парте кулгалду органаш харжар.

Съезд хьайийллача ФКП Политбюро члена Жак Дюклос хоам бу, цамогаш хилар бахьан долаш съезда балха юкъе дакъа лаца йиш йоацаш ФКП Генеральни секретарь Вальдек Роше вися хилараох. Съезда делегатий цIерагIа Ж. Дюклос вежарашха моаршал доьхьийт В. Рошега, сихагIа из верзар лоаш цуна лоаца боахих.

Дюклос йоах, В. И. Ленин — адамий исторе чуль верда зама хьайийллача Октябрьски революце генеральни стратег ваь 100 шу дузачен Французски коммунистически парти вIашагIъелла 50 шу дузачен хана гулъенна ФКП XIX-гIа съезд.

Ж. Дюклос кхаьмаьл де доаш цу ФКП Политбюро член а ЦК секретарь а волча Ж. Маршена.

НАНТЕР, 5 февраль. (ТАСС). Тахан сайрийна хиннача Французски коммунистически парте XIX-ча съезда заседане кхаьмаьл де доаш делар КПСС ЦК делегацена керте латтачоа, КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК секретара нов. А. П. Кириленкона.

Нов. А. П. Кириленкос КПСС ЦК цIерагIа дег тIара моаршал ду Французски компарте делегаташа, толаме, беркате болх чакхбаккхар лоаш лоаца баьккхар ФКП XIX-ча съезда.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето ФКП XIX-ча съездага даьхийтача моаршала текст Iоеш А. П. Кириленкос.

Цул тIехьагIа КПСС ЦК-ас дайта дицлургдоаца совгIат — В. И. Ленина скульптурни портрет дIаду.

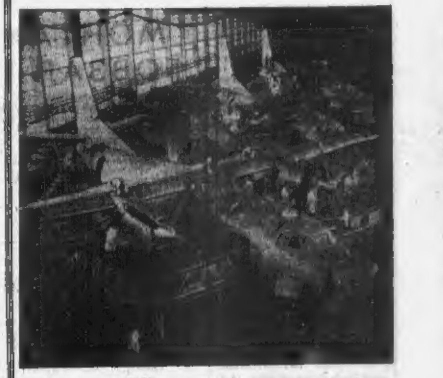

Улан-Удэрча авиационни заводе машинаш вIашагIйийхка из Iеш, дукха болх бу «АН-24» яха самолет эргаьккха тоаярах. Завода марка тIайола самолеташ шай боаккача мехка мичахьа беш яле, е, пассажираша дикача дешаца буьш уж дото бесса машинаш хьаьраш.

СУРТА ТIА: укхаза вIашагIъехк «АН-24» яха самолеташ.

А. Хрупова сурт.
ТАСС фотохроника.

Саккеташ мел волча сего кхетадора из моллагIа дар санна дола боабуачал хилар. Бакъда цхьабараш тешар цо яхачох, хIаьта Хьамела Iехабьрнаш бор массе а хIемаш тIехь низ кхоачаш ва яхача аллахIах тешаш хиннараш, Кунта-Хьажий тоабах бола нах. Царех болча цхах вIашагIтехар цо 1954 шера герзашца кийчъяь банда, хIаьта ше «шейх» ва, аьнна дIа а кхайкадир.

Керда ваьнача «шейхо» вIашагIъеллача шайка де лийрхIа дар банда гIулакхаш леладенга, карчахьахххен банкаши организацеши йовхалга. Газиев Хьамада ше хоржар ше яха лаьрхIа объект, хьалхехьа а йоазар цун «география», сигнализаце система, деш дола ха, тIаккха къоал де яха еза группа къоастайора. Кийчдора наIараш, кораш, кхийола хIамаш йоахара эшар, шиЙ тепча лора. Лер дIайове ха хургйолаш ше вулам далехьа хьалха нах бахача пунктера телефонни телеграфинни проводаш дIатедар банда. Из дагадехар Хьамад вар. Актюбински области Яйсански МТС касса йохае эгара хьалхара «гIулакх деш» ше а вахар из. Шийца цо бигар шиЙ шайкацара эгара хьаьрагIа бола бандиташ Сусуркаев Эмк, Земилханов Резвак, Дарвев Дауд, Мамиев Мукьади.

Бакъда шига ка, аланзар цар. Цунах ниттa дуаш касса йохаеча дакъа лоацеш хиннача Д. Дадаева: «МТС конторапа дIатIадахар тхо, хIаьта Хьамад гаьна воошаш дIаэттар тхона новкъа хIама ца хилийтара. Мухьале дагарца кора рама хьаьккхар. ТIаккха сон вэн дIагIа дIачудахьар. Тхона бIаргайра дахчен тумбочка тIа латта аьшка яьшк. Тумбочка оаха хьакхостайича, сейф оаха дIадаьккхача кора дIатIа эттар. Укхаза тхона новкъостал дир Эмея Ризвапеп. Корах уанца тIа араяьккхар оаха аьшка яьшк. ЧIоагIа еза яр из, из дIаахьа гIиртар тхо, бакъда цу хаина хьетIаведдача Хьамада хьаько воагIа а аьнна, касса Iо а кхесса, дайдар тхо...».

Ше ваьча кертарча ди бовзарех лоархIаш болча нахага гIолла букалба дын гIулакхаш кIезиг-дукха ххетадаьча Хьамада ховра «шейха» къахьега ца дезилта, цудухьа цо шиЙ бандоцара нах хала зуламаш де уттабора, дуIа а дий, ловца а бaьккхе бохийтар цо уж къоалагIа, ше маьрша юхеIера. ВIалла дукьоле йоашаш ше яхар дайтар царга, къахетам боацаш къиза хьадехар, кхоачашлейтар из. Цун сиЙ лора, из лоархIар цул эIамагIа а боккагIа а бераша, даьла къайле ховш, малейкаша гIулакх долаш сег лерхIар цох (е статьи ешачоа укхаза дагадохаргда из говраш лачкъаьйрий хиннача, вай лакхахьа вийцача шейха тара хилар). Цунна эгара гаргагIа лаьттараша арадоахар из даьла къайле ховш, шийна лоачоа дикадар а водар а де низ кхоачаргболаш саг ва, яха хабараш.

Религиозни фанатизмана карабаха, баьде мурдаш тешар цо «овлаьъал доаллаш» хиларах, кхара а кхефаш дувцар сага дагардар ха, кхерач тIаэттача. Хьайба а хиина къайладала, гургвоалш хила, лазарех саг верадве йиш болаш хиларах доло легендаш, цуна банкайн магазиний нийсараш шоаш кьеелаьд, поездаш совц, я. кх хул яхаш дувцар. ХIанз ховргда вейна из цунна миштa дулургда!

Хьамад чIоагIа хьожаш вар ше «овлаьъ» хилар хьал миштa лоац. Госбанка Родниковски отделена яхьа шиЙ мурдаш бохийташ, цо уж тешабора: «Со укъарчал доашаш шуца веце а, аллахIа доIамца со массаза а массайлахьа а шуца лакъа лоацаш хургва, — йолхар Хьамада (из дийнар пуй бандаца хиннача Н. Джамбекова лоткъам эцапа хана). — Айса лечa дуIашца оаш деча гIулакх тIехь аз кхаьаьхал йоаккхаргьа шуй. Нагахьа санна оаш аз яхар не дойя, тIаккха аллахIа цIерацIа аз мотт сецоргба шун, кхетам чура доахаргда, унен араз доваши хулийтаргда шо».

Иштта дийцача гIулакх ца хилча, герзага а кхайде ше яхар дайташ хиннав «шейха». Цу тIехь ка йоалаш я хиннай цун.

«Оахош деш мел хиннар тхоашта новкъа доллашехь дора оаха», — яхаш дувц цу бандаца хиннача цхьаьккхале Б. Габаева, хIана аьлча ше яхар кхоачаш ца даьр цунргва ше, яхаш кхерам тIатухар тхона цо».

Ширча мифологе тIа вуша шиЙ юхь йоля Янус араваьннача тара ва из. Деш дуIаши буьнар даьла мотти а болаш, бе йоаллаш тепча, дагаллттар къоал дар, нах боабор, хIама яккхар а доаш веций нах бехк боаший боабаьча наьха цIеш доакха чоалба хьерча «овлаьъ»!

ЦIаккха из тезача тайпара боккха бар «шейхa» тIешабола. АллахIа цIерацл Iехабора цо доIаш чIоагIа боаца, кхетам кIезига бола нах, шийна тIехьабаьннарий мехкарийи истийн лелабора, хьаьнала кхахьега советски нах боахар, бoабора. Уж зуламаш деш, «овлаьъ» Хьамада фуннагIа а дора, дьнах теша нах Iехабора, кхыметтел дьна деза денош а бIехдера.

Госбанка Тюлкубасски отделени яхьа аьтту ца боллаш висачул тIехьагIа (хIаьта из далехь хьалха пар йихьвир Карачабдински, Джурунски, Акыр-Тюбински машинно-тракторни станцей кассаш, массеха советски граждани вийнавар), аллахIа, малейкаш, зинаши рьзa хилийтен хIаьта цу тIагIолла шиЙ гIулакх тIехь аьттув баланйтеи «шейха» Хьамада гIурба де лаьрхIар. Из де бандиташ гулбелар Фрунзенски области Кенен яхача юрта, Чинаев Мусле цIагIа.

ГIурбана е лаьрхIа коа лела шу дьвина сиргIа бIаргайча, Б. Габаева хьаттар:

— Лочкъаь сиргIа яр санна долча дезача денна лаьрхIа е мегаргйий? Совхозера йоалаьь маьйий из...

— Iоадал! — хоададир цун кхамаьа «шейхо». — Нахагара аьккхаьц вай, из, вай нечахьалкхенгара йоаккхар лочкъаьь лоархIаш.

— «Мискача Iуй такха езарг ма йий из», дагадера Габаевна.

ГIурбана дуIа а даь, «шейха» Хьамада е мегайир лочкъаьь сиргIа.

— Тха а тха гаргарча нахха а дика гIулакхашта тIера сагIийна хийла кхо, — аьлар цо чекхха, тIаккха шиЙ цIена аьнача юхь тIа кулгаш хьеккар. Цул тIехьагIа сиргIа дIае, аьлар цо.

СиргIа гулвеча юкъа, Э. Сусуркаеви Э. Амагови Чинаевцен цун даь вешиЙ воIацеи яха лаьрхIа хиннача Госбанка Покровски отделенега хьажа бахар. Уж чIоагIа хьежар банк миштaй, чура а тIера а из миштaй, наIарашка, корашка, сейфашка. Дегабуам ца бийта царех хIеранега дар хувцa вихьа деха йхьацна гума аьча...

Хьежа цIабаьхкача, Сусуркаева «шейхага» аьлар:

— Сейф чIоагIа йоккха я, ахча дукха да. Грузовик ца хилча хIама дулургдац.

Кхы дукха уйла цо еш, Хьамада аьлар:

— Эгара хьалхa хьаьийсьенна автомашина совзе. Шофер ве. Хьахо а ве, сейф корах ара а яьккхе, грузовика тIа йилла. Дерригa проводаши тела дин ма делаш. АллахIа никъ тоабола шун!

Шийгара следователa лоткъам эцаш, Э. Сусуркаева тIатехар:

«Цул совгIа, Газиев Хьамада аьлар, нагахьа санна банк хьоча хана кхыбола нах шоашта тIаийслой, уж а болбе беза, теш хургвоацаш».

Бандиташа гIулакхаш дора шоашца «шейхо» маьллара. Б. Габаева дувц:

— Грузовой машина соцайир оаха, вIадига тхо, аьнна дийхар. Из раьаа хилар. Массеха минут яьлча хьалхехьа оахоша дийца ма хиллара, цхьаьнне хебинах хIама тенар. Из беш бола хоам бар: машина тIа баьтIараша бIаргайинар шофер ве мегаргйола моттиг. Машина соцар... «Вальтера» яха тепча тIа а оттаь, шофер кузов чу хайтар аз, хIаьта со машина лехка хайр. Кхо бIаь метр хиллал гаьна даьлча, машина новкъара а яьккха, соцайир. Дауда, Газиев Абас, аз кузов чура Iоваьккхар шофер, дIанокъзара а ваьккха, тепча йийтта вийр из... Цул тIехьагIа, кIотаргаш юкъе хейна, тхога хьежаш вагIа Хьамад волча юхалаьхар тхо.

— Фу даь оаш?

— Кийча да...

— ХIаьта бIаргаш? — хьаттар «шейха».

— Фу бIаргаш?

— Хаиий шоана иштта хIама хилча, венначун бIаргаш хьатIадехa дезалга? БIаргашка отта йиш я шун сурташ, тIаккха дерригаш а гучадаргда. Доллолаш ухх сахьате!

«Шейхо» аьнначу бесса долла хIама дир, дакъана одеколон тIамохкадир...

...Ах бийса яьлча Покровкана тIадахав тхо. Городаш Джамбулаша района центр юкъаш доза телефонни дина дерригa проводаши тийдар Амагова.

ДIахо хиннар а дийцар лаккхехьа кьоахавъча Б. Габаева: «Банкана шиЙ бIаь метр гаьна хургйолаш машина ма сецийне а, сон Амагови, Сусуркаеви банкана тIадейлар. Чухьа сердва йоагар. Шорттига дIатIадахача чIоагIа повкъа хийтар тхона хьахо тхона хьалха вийттача тайпара коа возпаш, помещене чухь бIаргавайча. Банкана го а бъяккха, довлахарча коа дIечухьежар тхо. Цига цхьан кховден кIаз тхьайса ухкар цхьа левал... МаIа сот сомпаьккхар аз, тепча бе а йоаллаш, хьаттар: банн мичай? Цо хьакоккхар доалакара цIа. Меттара хьагIатта аьлар оаха, цунга, тIаккха кхалсаго цун корта кьа а лаьца, цIогIа техар. Оаха кхера а я, соцайир из. Аз хьаттар маIача сагаза банка чура хьалочурга фу герз да, аьнна. Цо аьлар: тепча я, «Малав хьа цIагIа?» — хьаттар аз, «зIамагIа вола воI цига тхьайса улл са». «Хьавеха из!» Хьаараьаккхар чIоагIа кхеравенна шийтта шу даьнна вIаьнн. «Хьожочун цIи миштa хой хьона?» «Хов». «Вордне хIаьта. Кхайха хьаьрзоаккхаргва Iа аз». Тепчаш тIа а оттаьь, банка нийсар тIа бигар. Оаха кIаьнк, КIаьнка оаш хезача хьахоче, шиЙ чайийллаш Сусуркаева массехказа тепча техар хьахочоь, наIара тIехьашка латтача сона чьахезар Iолочача дегIа тата... Дакъана тIагIолла тIех а даьнна, кассовой помещене чудахар тхо...».

Корах ара а яьккха, сейф машина тIа а йилла, хьахочунгара герз хьа а ийна, тхо дIадаха долелча, цIаш юххе гIоала тIетвоалаш вар велосипедист. Амагов тIехьаьелар цунна. хIаьта Сусуркаева шозза тепча техар цунна тIехьа. Велосипедист вийр цо, Амагова чов а йир...

Ара сейф йохайир цар, ахча гулешна делар, тIахьагIа декъаргдолаш. ШоллагIча дийнахь Iурра ахча дийнъар. Сейфа чу хиннадар 757400 сом (къаьна ахча). Хьамада хIаранена кхо эзар сом долаш дIадийнъар ахча, хIаьта шиЙ дакъа дитар — 700000 сом. Из ахча лаьттах деллар цо герзашца цхьана.

Ах шу дьаьнача тIехьагIа следственни органаша лаьцар Кунта - Хьажий мурдах болча кхьла шайка. Бакъда Газиев Хьамади цун кхо новкъосте байдар.

БЕКХАМ

...Бакъда «шейха» Хьамада лар йовзар, цуна хийттача тайпара, «овлаьъ» хиина из дIаэттавала а. Оперативни сотрудникашта из вола моттиг хайра. Зуламхочоа тIаккхуш йола оперативни группа декабрь бетта Iурра тIаккхьачар цуна ЧомалгIа вахача. Цхьашахьа болх а ца беш хиннача, «овлашха» волча бандита гIо деш хиннавча Амриев Альвида цIагIа. Оперативни сотрудникаша го бир цIенна. Цхьабакъда «оловлаъ» лораеш бар тешаме мурдаш. ШиЙ «керттера ставка йолча Янди КIотарарча ше лоравеца волча Исмаилов ИбрахIимава корех арайтицар герз, шоашта го баьраинта автомати тепчаши а етташ, когаш а берзаш хьулагахь дIабайдар уж.

ВIаши доь веча Газиев Хьамад вийра. Цун телохранитель шиЙ «овлаьъ» Iо а вежа, доь ца деш бIаргавайча, цецъ а ваьнна, кунна дIатIавахар, шиЙ бIаргашта гуча ца тешаш, кулгаш деттар цо «шейхаа», из веннавий ха гIерташ. Миштa веннав из «хIайкалаш» яха йола шиЙ кий тIа ма туллаьрий цуна. Цу хийно кхорч хIана деттадалийтад цуна, гургвоалаш хIана ваьваш из? ХIаьта е тьайба, сурте а вахa, дIакъайла хIана вааланзар? Е бога пхьала чураша а е Iаьржача борзIала тIехкаша а гIо даьдацакх цуна...

(Кхетдоалар 4-ча оагIо тIа).

ГРИППА ПРОФИЛАКТИКА МИШТА Ю

ХIАНЗ хьалха да итогаш е, грипп хIинц а долаш да. Цхьабакъда, ала дезаш да республика дуккхача промышленни предприятей коллективаша гриппах лоръбалара къахьегIе а кийчо ян ца хилар.

Грипп яхча лазара кхьдолча инфекционни лазарий санна кхо деснo я: лазар дIа-юха дала йиш я цамогаш волча сегагара, лазар хьоьдер гриппа вирус я, грипп хулар атта лазар кхеташ вола сег ва. Грипп дIа-юха ца даржийтара болча профилактикс къаьстта лоралIаме да из лазар хиникволча сагах лораваллар, лазар хьоадеш йола вирус ца хилийта хьажар, из лазар кхетаргдоацача гIулакхага шийн дегI даккхар. Цу гIулакхна лаьрхIа горсовета исполкомо решени а яь, предприяте кулгалхоштa тIадожадаьд смешаш хуьцалуча хана медицински болхлоех проходнойцка посташ оттадар. Цу санитарни активо гучабохаргба цамогаш бола нах. Цул совгIа каст-каста цехашка обходаш е еза лоршa, цамогга сихагIа гучабаха беза цамогаш боллашехьа болх беш бола нах, лазар кхетанза болча наха юкъе уж хургбоаца гIулакх вIаштIехьдаккха деза.

Цхьабакъда, дуккхача предприятей коллективаша шоай хинаэкъа чакхъяхаш уж мероприятеш, цудухьа хIана дуккхача предприятешка грипп лазар кхийтта Iалаьмате дукхъ нах ба.

Марлей маскаша соцаш 90 процент микроорганизмаш, вирус уш дола шодий цицхаш. Уж нийса лелаеш хилча цамогаш волча езагара лазар хьа ца доалаш лораваха йиш я могаш вола сег, хIаьта ше цамогаш ий а ца хоаш гриппах цамогаш волча сего из маска лелаеш хилча кхычерта дIа ца доалаш диса йиш я грипп. Къаьстта чIоагIа маскаш лелае еза дуккхачу нахах латтача коллектива юкъе болх беча сего. Уж мероприятеш чакхъяхац дуккхача предприятешка. Грипп доладеннача хьалхарча деношка формаши цхьая юкъа мара сахаьар марлеви маскаш цхьайолча предприятешка, Массанена хоаш да цхьаболчарна грипп сиха дIадоалаш хилар. Цул совгIа нийтта хоаш да цIагIа а балха тIа а эшаш дола метеорологически хьолаш хилчи, дукха витаминаш йоаа кхача хилчен сега дегIах атта грипп кхеташ ца хилар.

Цхьабакъда, дуккхача промышленни предприятей кулгалхоша хаппалья Iалашдаьдац боллоштa эшa къахьегама хьалаш. Царех я предприятеш: «Красный - молот» завода № 5 йолча цехе эггара чIоагIагIа Iаи замалахь эшача хана болх ца беш сецар отопительни отопительно - вентиляционни приборaш. Цар метта дIаоттае кхыераш йоацаш хилар, цудухьа наха болх беча помещенешка температура +4+7 градус мара йоацаш яр.

Нохч-ГIалгIайчен транспортни управлене цхьайолча предприятей кулгалхоша а тесса битаб из болх. Масала, С. Ю. Ауцев карте латтача Грозненски № 1 йолча пассажирски автопарка, И. А. Сапронова кулгалдеча Грозненски автотранспортни предприяте шоашта эшаш йолча котельне мощность кхоачамхилла йоацалга хоашшехьа, Iа тIадалехьа болх бе доладалийтанзар керда ьыш. Из бахьан долаш сатоха йиш йоацеш шийла я болхлоша хьахьегача помещенешка. Кхы дикагIо латташ из гIулакх 1436 йолча автоколонне (нач. Шкилев), Грозненски автокомбинате (директор Надиров). Болх беча помещенешка вентиляци ца эшаш лоархIдар, массанахьа хIана яц ьника дIаякххай вентиляци, цхьаметтел могашлен Iатиъача участкашкара а. Вентиляци яра цу помещенешка шийла а дийла латташ да кораш пааIараш, цудухьа дукха нах цамогаш хул гриппах. Уж санна долa масалаш кхы дуккха а довладе йиш яр. Уж кхоачамбоашараш хIана сиха дIадаха дезаш да. ДIахо йодача хана хаппахьа кийчо е еза лакхе дийца кхоачамбоацараш ца нийсдалийтара.

Е. ЯКШОВА,
Грозненски городской санэпидстанце къахьегама гигиена отдела заведующи.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

КОРЕЙСКИ ХАЛКЪА - ДЕМОКРАТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА. Хамхыне яхача городера (провинци КъулбехьарA Хамген) «8-ча февраль» цIерагIйола винилонови завод — халкъа Корея химически промышленноста йоккхагIа йола предприяти.

Предприяте болх беш шиъ сонари ах шера болхлой гIуллакхара саги ва. Царна юкъе 1300 инженери техники ва, лакхара образовании йолаш 300 сaг ва. Шера заводе хьаю винилона 20 эзар тонн. Укх гIеххьарча шин шера цоаяа дукхагIа ерзаьц винилон.

СУРТА ТIА: завода цехех цаI. Винилон хьаю поточни лини.

В. Соболева сурт.
ТАСС фотохроника.

Ленина юбилея накъадолхаш

ПАРИЖ. «Ленин массаза а вайца ва» — нийтта цIи а йолаш «Эдисьон сосиаль» яхача издание В. И. Ленин вай 100 шу дизара арадаьнид Морис Тореза института административни совета председатела, Французски компарте ветерана Жорж Копьо книжка.

Лениннах Жорж Коньос язбаьча балхо новкъостал дергда ленинизма идеяш дIайоаржаярав уж нийса кхетаярах, яхаш каду книжка тIа, язьяьча дешахьалхеш тIа ФКП Генеральни секретара Вальдек Роше.

ТАСС корреспондентаца къамаьл деш Жорж Коньос аьлар «Ленин массаза а вайца ва» яха книжка арадаьд Французски читатела Ленина вахари, къовсамих, вай заман уйлаш тIайоаллa цун произведенеш дIайоазийтара. «Французски болхлой болам ше дегIаахар бахьан долаш ленинизмина деккарийла ба, — аьнна белгалдаьккхар цо. — Ленина идеяшца дог урааттача французски коммунисташа къовсам лоаттабу болхлой класса цхьоагIо хилара тIехьа, социализмага бода новкъ хьабеллача демократена тIехьа. Ленина цIи бIаьшерашка яхаргья. Цунах кердаь дунен, цхьатарра бокъо йолчех нийсхони общества символ, адамий байракхи никъ хьахьокхари хиннай».

ХАРТУМ. Судано - советски доттагIлен Общества исполкомо ленински юбилейна кийчо ярак из дIахахьаран Обществас оттаьча комиссен Судане цкьана дьиа заседание йийцар В. И. Ленин вай 100 шу дизара хетаь мероприятеш вIаштIехьъяхара план.

Юбилей тIеккхочаш Хартумаи мехка кхыча городашкеи а лархI дунен пролетариата баьчча вахарах бахьан хетаь митингаш, фотовыставкаш. Судано - советски доттагIлен Обществас арадаккха кийчду Советски Союзе ленински идеяш кхоачашъярах судански писателаший журналисташий яздьяча дуццарийн статьяйн сборник.

КАРАКАС. «В. И. Ленин вай 100 шу дизар деддаро дикагIа доаза йиш хулийтаргья Советски Союзеи ихача социалистически мехкашеи дьяха толамаш» — йоах советски культурни Iилмаш Венесуэлерча центре председателa д-ра Антонио Гутьерреса. Журналистий къамая ЦIагIа къамаьл деш, цо белгалдаьккхар, деррига дуне тIа а санна, Венесуэла а ю дик чIоагIа белгалдовккхаргхилар. Ленински юбилей дездара программа тIа да лекцеш ешар, выставкаш, симпозиумаш яр, дуккхача вака декъе лоайа митингаш яр.

(ТАСС).

ХЬОАНАШ ЛЕЧКЪАДУ

Хlанзарча экономика сага хьекъи цун творчески торонаи эггара лоархIамегIа йола капитал лоархI. Моллагlча мехка эшаш ба дийша нах. Советски Союзаи Америка ВIашагIкхийттача Штаташи кIоаргга тохкама балхаш дера лоархIам кхетабаь Iалаьмате дукха ха я. Гуччахьа дIадала дезa, Iилмаи - тохкама болх цу мехкашка геттара а чIоагIа дегIабена ба аьнна. Цхьабакъда средствашй методаши тайп - тайпара я цар. Советски Союзо образованена Iалаьмате дукха ахча дIадохийт, хIаьта шийн эшаш капиталаца шийна бизза кхоачам а бу. США-с цIи хеза Iилмахой доазол дехьаре хьаккуъ, вертерча дальке — Европера. «Хьоанашта экспорт» яр — дуккхача Европейски мехкашта тахана цIенхаштара проблема. Америка ВIашагIкхийттача Штаташка ва Европе дийша ваьнна 100 эзар совгIа Iилмахо, инженер, лор. Цу тайпарча «импорто» США-на Iалаьмате боккха экономически пайда бу. Статистикаша лаьрхIачох бIаь эзар дикача Iилмахочунга дешийтара ВIашагIкхийттача Штатий 832 миллион доллар гаргга ахча дIадахийта дезаргдар. Вакъда цар еча изобретенеш, опытои деча гIулакхаши экономикана бу пайда кул бIаьса дукхагIа ба. ЧIоагIа пайдаш «бизнес» я доазол дехьа йоха бытовой машинаш, кинофильмаш, Iуьша резинка, косметика, автомашинаш, грампластинкаш дIакхахьар а царна меттел «хьаьсо» хьахьхахьар а.

Европейски талантaш сенца Iехаю ВIашагIкхийттача Штаташе? Эггара хьалха ахчеица. Гоазача коммерсанташа доккхий ахалеш тед царна. Цох хьабергбола пайда хьаза баллалца лелаву цар доккха ялапи кийду специалист. Нагахьа санна предприятена доккхий пайдаш де из кхы вIаштIехьа ца доалаш вусе, из «резерве» вохийт. Цул тIехьа ше никъ бе цун; е кердача дикaнга сатуесаш хетIаяга е кха цIа воалта. Юха цIа бахар дуккхачар чIоагIа эхь дола процедура лоархIаш а, из нийтта дале а «Iаьржа устагIалташ» хIа-м ук.

США-е Европейски «хьоанашта» экспорт яра бале къахча я Европа дуккхача мехкашкера общественность. Ингалсерча «Нью сайнтист» яхача цIи хезача Iилманан издание йийцай из проблеме дукха ха йоацнаш. Вовзаш волча Iилмахочо профессора Шорофс язбар арабаьккхача балха тIа критически позицешкара тоаж вай бIаьшерех «арахьарча торговленна лоархIамегIа йола форма». США-с Германе Федеративни Республикера Iилмахой бахь бе ккувлагa дуккхача хана деза доаш да. Дуккхача немецки газеташ тIеи журналаш тIеи укх тIехьарча шерашка кепайийттай «дика кхеташ болча» Iилмахой США доккхий алапеш долча балхаца Iалашбергба, яхе объявленеш. ХIанз цу тайпара объявленеш Малхбузен Германе арахийтац.

Европейски мехкий общественность цу гIулакха оарцагIъаллар бахьан долаш кхы а кхы а никъ лаха бийзар американски вербовщиков. Цар Малхбузен Европе хьаьийллар шоашта эшаш йола тохкамаш ду предприятеш, тIаккха цига болх бе хьайбе баьлар Iилмахой, инженераш, лораш. Лоацца аьлча, шоай мехка боллаше а цар ВIашагIкхийттача Штаташтa болх бу. Масала меттел йоалае мегаргья «Интериэшн бизнес машиназ» яхача концерне гIоръяьна электронно - вычислительни устройство, шийна хана из хьанярий Францера французски Iилмахойи инженераши ба. Цхьабакъда цу изобретене даьккха сий (цох хьабаьннача пайдах-м дуаца а мича деза) США-с шийн лоархI. «Локхид» яхача американски фирмас Ингле хьайиллар шийн конструкторски отдел—шоай мохк а бита океаннал декъа бахе ца лейлача английски специалисташта лаьрхIа я из.

Лоацца аьлча хIанз «хьоанаш» лечкъаду океанал декъа а ца доахаш.

Мартти ЛАРНИ,
финни писатель.
(АПН).

Хельсинки.

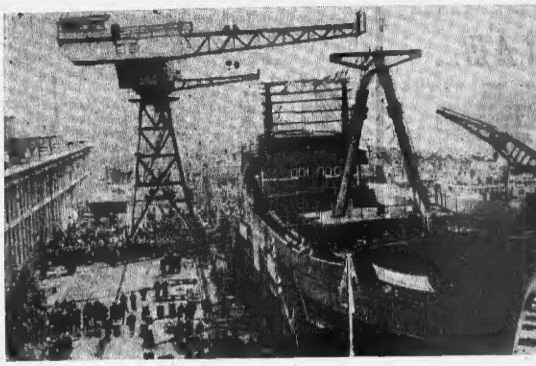

Советски заказагIа Венгерски кемайн кранийн завода хьадеш дола 1500-тонни «Андялфельд» яха форда хема хи тIа доакхаш торжественни церемони хилар Будапеште. Цу событеца белгалдаьккхар Андельфельде — Венгерски столица йоккхача болхлой районе — бахача къахьегамхоша Советски Эскаро из мукъаьяьккха 25 шу дизар.

МТИ—ТАСС сурт.

Хьехархой совещани

Укх деношка республикански пионерий Дворецe гулбеннабар Нохч-ГIалгIайчен школай наьна меттан литературан хьехархой, школай кулгалхой, халкъа образоване отделий заведующеи. Цига хилар нохчий а гIалгIай а меттаби литературан хьехархой республикански совещани.

«Наьна метти литературеи республика школашка хьехаллa дIахо тоадара де дезарий хьакъехьа» доклад йир республика просвещене министра новa. Умаровa. ДикагIболча хьехархой опыт дийцар докладчика, вайнаьха мотти литературеи хьехача дуккхача школай хьехархоша дуалийта гIалаташ дийцар, белгалдир уж дIадахара накъаш.

Школаш йисте а яьла институте деша укача абитуриентешта наьна мотти литературеи эсала ховага, уж дисциплинаш царна Iомаара школай хьехархоша дукха терно еш ца хилар белгалдир ше къамаьл деш Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен педагогически института преподавателa Ф. Оздоевас, цо дийцар студенташта уж маргIаме дисциплинаш кIоаргаIа дIайоазийтара шоай преподавателаша беча балхах.

Нохч-ГIалгIай книжни издательства арахецача художественни литературе нийслуча орфографически а синтаксически а гIалатех, уж хилара бахьанаш дийцар истора, мотта, литература, экономика Нохч-ГIалгIай Iилма-тохкама института литература сектора заведующе Х. Туркаева. Цу института болхлочо С. Эльмурзаева белгалдаьккхар хьехархоша дешархошца цхьана фольклор гулъяра, школашка краеведчески музеяш вIаштIейохара терко е езале.

Назрановски № 1 йолча школа директора Баркинхоев Жабраила белгалдир наьна метта а литература а хьехархоша беча балха хадданза кулаал де а даим тIахьожам лоаттабе а безаш хилар.

Совещане къамаьлаш дир Грозненски района Пригородненски юкъерча школа хьехархочо Шахмурзаев Адама, Надтеречни юкъерча школа хьехархочо Джамалханов Зайндина, Урус-Мартана № 1 йолча юкъерча школа директора Муциев Абдула, кхычар а.

ДОШ КХОАЧАШДУ

В. И. Ленина 100 шу дизара кийчо еча юстара бен Шелковской бархIшерарча школа дешархой а. ХIара классa дешархоша лакха деккараш тIайийцад: дешара тIехьабусараш хургбоацаш дикагIа деша, дисциплине тIеxдика хилийта. Классаш шоайла яхье а яьнна «дикагIйола класс» яха цIи тиллийтара къовсам лоаттабеш я.

Дукха ха йоацаш школе ленински цIа хьадийллад. Пионервожате Т. Григорьевай кулгаца хола кийчдаьд из пионерaша. Цу чу деша бокъо лу школа эггара дикагIйолча класса. ХIанз уж шиъ я йиьлагIа «б», пхелагIа «а». ХIаьта баьчча кетаь еррига мероприятеш я ленински цIагIа чакхйоах. Укх деношка «Ленин берашъ» яхача темех утренник хилар школе. Цига дакъа лаьцар лаккхерча классашкарча дешархоша а.

С. МАГОМАДОВ,
дешархо.

СИЙНА ДОАГОР— КУРОРТАШТА

Кавказа минеральни хиний шерлуш латтача курорташта дуккхагIа газ эш. 1969 шера гурахьа дилла доладир 83 километр совгIа йола Кевали—Кисловодск яхача газопровода шоллагIа дола га. ХIанз СССР газовой промышленноста Министерства Саратовски, Уфимски, Омски трестий гIишлошъеча - монтажни управленей коллективаша деш дола балхаш чакхдовлаш латт. ГIишлои хьалхара этап йиза чакхьяьннай — диаметр ах метр дулаш йола городашта Пятигорски Кисловодски юкъерча 30 километр хулача участке трубопровод йилла ьыннай. Кхы тIа доагор кхаьчад Ессентуки Кисловодскаи курорташка.

Дукха йIаьха ене а, трасса из участок эггара халагIа хиннай. 18 эзар километр кхерaн лоаи бохабаь хьалбйкха бийзар, хIана ца яшаш пен санна дуттарча Бургустански дукъ тIера IокIалйовлаш турба йилла йийзар, транспорт соца а ца еш массехказа автомобильни наькъан машиналькъан декъа довле дийзар. Подкумок яхача хих га дехьа даккха дийзар. ХIанз уж халонаш тIехьашка яьннаь. 1970 шера январь бетта шоллагIа этап чакхьяьннай Пятигорски Железноводски газана Iалаш а еш.

Леонид ЗАХАРОВ.
(АПН).

МОНТАЖНИКИЙ ГОВЗАЛ IОМАЯЬЙ

Укх деношка «Грознефть» объединене дешара комбинате шоай квалификаци лакхъеш хинна вышкомонтажникаш экзаменаш дIалуш бар. Курсашка дешаш хиннараш бир «Грознефтеразведка» треста, «Старогрознефть», «Октябрьнефть», «Горскнефть», «Малгобекнефть» мехкдьатта промыслой управленей вышкомонтажникаш.

«Грознефть» объединене дьиргиш ечара воккхагIвола инженер Н. А. Кравченко керте латтача экзаменационни комиссо белгалдаьккхар вышкомонтажникаша шоай говзал дика Iомаяь хилар. Царех цхьабараш болх бе йиш йолаш ба бригадиралла, прорабалла гIонцалла.

Дикен тIехдикен оценкаш яьлар цн. Ефремова, Орлова, Морозова, Шапова, Салтаева, Дьякова, Ременчикова, Тайсумова, Агаева, кхычар.

М. ЛЕВИН,
внештатни.

ШОЛЛАГIА МОТТИГ

Советски Союза Турпала Заболотни Ивана цIерагIча типографе болхлой чIоагIа дог гIоздьнна ба укх деношка. В. И. Ленина юбилея сийна дIададача шера кепайоазон коллективашта юкъе лаьржача социалистически къовсама шоллагIа моттиг лакхарах Совета кепайоазон Комитетеи культура болхлой профсоюза ЦК-еи 1125 сом ахчаи совгIат хьежадьа типографе коллективана. Шера задани йоагIача хана лах ди хьалхагIа кхоачаш а еш планал 10 эзар сом совгIа продукци арахийцар бару болча коллективо. Къаьстта лакха хьокхамаш даьхар йиьлагIча кварталe. Кхахьегама овсарле 7,5 процент лакхъенный, хIаьта арахецача продукцега дIабода мах 4,2 процент лахбеннаб. «Искра революции» яхача Московски типографе коллектива тIаьхехам хьал а поацаш кхоьча материала чотах - сийлахь - воккха баьчча ваьча лийкахь болх беи ихе шера план 7 ноябрь хьатIакхачалехьа кхоачашъеи дош дендаьд Заболотни Ивана цIерагIча типографе болхлоша.

Л. БУБНЕНКО.

Ханал хьалха

«Грознефтеразведка» треста мехкдьатта лехараша ди тIехьа лекхъю къахьегама темпаш юбилейни шера. Бурувдеттача бригадашта юкъе лаьржача социалистически яхье хьалхаре моттиг а йоккхаш, треста эггара хьалхарчаца январь бетта задани кхоачашъяьй Мучаев Махьмада Ахьмад керте латтача бригадо. Бетта 257 метр буруа а тохаш, ханал ше ди хьалхе кхоачашйир цо январь бетта план.

ТIехдика къахьийгер бурувдетта мастер И. А. Ситникова керте латтача смена. Бетта задани шозза тIехкхоачашйир цо. Дика къахьегаш ба бурувдеттараш ин. Атаев, Джанаралиев, кхыбараш.

М. ЛЕВИН.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллее Грознеи хувцалуш мархаш а йолаш, йолчахь а йоашаш, малхбузехьара лаьгIо гIаьххьлча боараме мух а хьекхаш ха хилеи фогара температура республике тIоала 7—12, Грозне — 9—11 градус йIовхаш йолаш хилеи тарлу. ДIахорча шин дени шин буси мархаш а йолаш, юкъ-юкъе ехкаи а кулаш, 9-ча февраля цхьацайолча хана йоачаи а йолаш, малхбузехьара гIаьххьлча боараме, цкъаза чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсашка 3 градус шелалгара 2 градус йIовхалга кхоачаш, деношка 7—12 градус йолаш, дIахо 2—7 градус йIовхалга кхоачаш лох а луш хилеи тарлу.

Метеостанци.

СУДА ЗАЛЕРА

САГ ВИЙНАЧОА ТОПАШ ТЕХАЙ

Херцахь вьишa хьийзача Филиппов Иван Егоровича вийнаи гражданин Токарев Иван Нефедович.

1969 шера 23 июля И. Е. Филиппове дош дийце а дийца. Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча судо топаш тоха суд ьыр лунна.

Приговор кхоачашдаьд.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа, хьажа

7 февраль
РАДИО

6.30 — «Юрта iуйре» (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамеш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.55 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Ашараш. 8.30 — Баьчча бIаь шу дизара кеташ. (гIалгIай меттала). 8.50 — Ашараш. 9.00 — Москва. 15.15 — Ленинах дола дуцараш (гIалгIай меттала). 15.30 — «Новкъост». ЙоккхагIа йолча классашка деша багIарашта. (эрсий меттала). 16.00 — Сона дуккхебезача мохка (эрсий меттала). 16.20 — «Илли доах аз са даьле» яха передача. (эрсий меттала). 17.00 — Ашараш. 17.20 — «Къонахи» (эрсий меттала). 18.00 — «Вай индустриальни мохк» (нохчий меттала). 18.15 — Ленин вай 100 шу дизарга. Парте кхетанна хьеба. (нохчий меттала). 18.30 — «Новкъостий шун письмовца» дола концерт. 19.00 — Москва.

7 февраль
ТЕЛЕВИДЕНИ

13.30 — Передачай программа. 13.55 — «Осршот денеге кхачталца дIадахаргвай» яха художественни фильм завкаедахь. 16.00 — Музыко творчество. Паустовский. 16.30 — Хьалхий тайп-тайпара хьеваш документальни фильм. 17.25 — Новика. 17.30 — ... Мамакаев. «Октябра салтий» (нохчий меттала доакхх). 17.50 — Ах бIаь шера летопись. «1919-гIа шу». 18.40 — Дунен хадакъашта юкъера обозрени. 18.55 — Передачай программа. 19.00 — Интервидение фигурни совлоаш хахкарах йола Европа чемпионат. IIа тIа ду спортивни хахкараш. Шийн доIамах йола программа. Ленинградера передача. Перерывашка передачаш. 22.00 — Киносиккъбарвий клуб. «Ярмарка».

8 февраль
РАДИО

7.10 — Селен яздув «Грозненский рабочий» газета. 7.20 — Хоамаш. 7.30 — Передачай программаи музыкальни антракти. 7.40 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — Шоана бераш дукха езача эшарий концерт. 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.20 — «Тирка таIгIеш» Литературни передача (нохчий меттала). 15.40 — Ашараш. 16.30 — «Литературни Нохч-ГIалгIайчен» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 17.00 — Концерт. 17.30 — «Вай индустриальни мохк» (гIалгIай меттала). 17.45 — Ашараш. 18.00 — «Къонахи» (гIалгIай меттала). 18.30 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (эрсий меттала). 19.00 — Москва.

8 февраль
ТЕЛЕВИДЕНИ

12.00 — Передачай программа. 12.05 — «Бераша хахкараш яр» ЗIамагIа йолча классашка деша багIарий конкурс. 12.35 — Берашта «ДIагIо цига — мича гIоргва хац» яха художественни фильм. 13.30 — «Зорька» (гIалгIай меттала). 14.00 — Интервидение фигурни совлоаш хахкарах йола Европа чемпионат. МаIа пара. Шийн доIамах йола программа. Ленинградера передача. Перерывашка передачаш. 17.00 — «Знание» яха Iилман-популярни кинопрограмма. 17.50 — Къона бараштa йола экран. (нохчий меттала). 18.20 — «Анничка» яха художественни фильм. 19.50 — Шоана, бераш. 20.00 — Интервидение «Эфире къонах яр «Ажакон». 21.00 — Передачай программа. 21.05 — Грузин киноискусство. 22.05 — «Сленой дождь» яха телевизионни фильм.

Чоалбах доалла цIий

(Листедоалар. Доалур 2-чеи 3-чеи оагIош тIа).

Исрапов дов юхаде волаваьр, бахьда чоанаш йир цуна. Зуламхой кхаош тIаьккха кхийца дашар, герз-м хьакийцадар: топчаш, йиза поатронии чуйоахка дьа диск дола автомат, гранаташ, кхо бIаь поатрон чуйоллаш топча обоймаш... Ераш я уж бусалбай «авторитеташа» религиозни обрядаш кхоачашдеш йола атрибуташ. Чоалбаха метта гранаташ, сулхьаштa метта автоматически герз да. Иштта я «шейха» Хьамада, «шейхаа» Iаьлий, вайа бандита, боабеча Газиев Хьамада шоаха кхь.

Массехк дош эргда вай цун дахех лаьца.

ХьалхагIа аьнна махкилара, из вьыа 1924 шера Ведена районерча Элистанже. Цун да Ханапи дукха социалистически рузкъа лелхаьаарах советски судо суд из хиннав. Хьамада дов доша Газиев Элистанжа, Советски Iаьдала духхьаларча восстанена юкъе дакъа лоацаш хиннав. Цунна а доагIаш йола таIазар лаьа.

Даьй ишта хинабале а общества пайдане саг хилара мел чиир, деннадар Газиев Хьамада Советски Iаьдало: юкъера образовани якхa йиш хилийтар, дика болх белар. Шийна даьча дикана метта йодар, зулам даьд Хьамада обществана.

Моттигерча моллаша экстерно хьийкар цунна дьина дешар, хIаьта тIом болабеча немецко - фашистски агенташца - парашютисташца бувзам тессар.

Из деррига даь доллашехь Советски Iаьдало юха а йиш хилийтар Газиев Хьамада общества пайдане къахьега: Казахстане цунна чувахе цIепош, бе болх лу.

Уккхаза нийса доагIаш да из санна волчох халкъа хьакхьало аьнвар: борз мелла кIойой а, хьунагIа мара сонаргьиц. Газиев Хьамад чIоагIа тешаш вар наьха хьакъах, нах бовхаш, боабеш вахи ше укх дунеи тIа ваьнна хилярех. Наькa цIий Iоухийтии зуламашца белгалбаьнна ба Нохч-ГIалгIайче Газиев Хьамада бахь никъ я. Дьынах тешараш Iе а беш, Советски Iаьдал Iалаьмате тоама а долаш, шийна тIехьабаьнназашта миногга Советски Iаьдала духьалера уйлаш чуйоассайора цо. Советий Iаьдал хIалах хургва, валахIа гарга латта сег вь, яхаш дуцар. Къамашта юкъе моастагIал хьелора цо, кхыча дьиах бола нах гоам бора шийна тIехьабараштa.

Цешалла хIама де вай хана, атамен космически волетийн замах Газиев Хьамад санна болча боабучехи авантюристехи, цар яхачох тешаш нах хилар. ХIанз а болаш ба-кх, кетаргахь, обществах, дIакъаьстача цу бIехача сига уйлаш ела нах, нагахь, санна цунна фусам луш, правосуде органех из хьулаеш нийтта шерашка лелаваь хилча. Газиев Хьамада новкъостий деш хиннарех дуккхабараштa довш ма хиннадий шоаш хьаллоацар, дуавеш моладеш лелавер, бийса яккха моттиг лур, кхьаметтел лаьрхIа шоаш тIеваргIа говр лоаттаер малав. Из кх а гIа говр лоаттаер малав. Из хоаш новкъостал ваьд цар. Из цьалхе а дага а долаш, моастагIчоа дах новкъостал да, мадарра аьлча зуламаш дача юкъе даккхалцар да.

Вайна чIоагIа дика гIулакх хет дог цIена долаш вай наха хьаше лоархIаш хиларах, боккхагIбарий сий дарах. Из дика озмал я. Цхьабаьхдa боккхагIбале а фанатически сий а деш, вай моастагIий лоархIаш чуваш болча наха лелаедер кхетадеш деш. ХIаьта правосудех лечкъа лела Газиев Хьамада новкъостал даьраша, цунна керда зуламаш дара цунна гIо даьраша — массаве а царка из лайна дале а лайна дене а — даьа дика оамалех шоай халкъа. Советски Iаьдала духьаларча гIулакха зулам дара лайла нийаб.

МАМАКАЕВ Мохьмад.
ПРЯДКО Владимир.
(«Ленинан некъ» газета тIара, 1 февраль, 1970 шу).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина урам, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам. — 3-30-11; белхане калма секретара — 3-34-38; партийни цIаран, культуран, промышленностен отделий — 3-42-30; Юрта бахамий кисьмайи отделий— 3-42-25.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцен, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-25.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05033. Заказ № 882.